

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Bc. Jakub Kuršel

Vybraná práva a povinnosti insolvenčního správce

Diplomová práce

Olomouc 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Vybraná práva a povinnosti insolvenčního správce vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 28. března 2018

Bc. Jakub Kuršel

Poděkování

Děkuji vedoucí práce Mgr. Michaele Sigmundové, PhD. za vedení diplomové práce a cenné rady, díky kterým jsem tuto práci vytvořil.

Obsah

Seznam zkratk	6
Úvod	8
1. Insolvenční správce – právní zakotvení a procesní postavení	11
1.1 Právní zakotvení	11
1.2 Procesní postavení insolvenčního správce	12
2. Vybraná práva a povinnosti insolvenčního správce	16
v insolvenčním řízení	16
2.1 Obecné principy činnosti insolvenčního správce.....	16
2.1.1 Česká právní úprava	16
2.1.2 Slovenská právní úprava.....	19
2.2 Povinnost upozornit na vlastní podjatost	20
2.2.1 Česká právní úprava	20
2.2.2 Slovenská právní úprava.....	21
2.3 Povinnost mlčenlivosti.....	22
2.3.1 Česká právní úprava	22
2.3.2 Slovenská právní úprava.....	23
2.4 Právo na odměnu a hotové výdaje	24
2.4.1 Česká právní úprava	24
2.4.2 Slovenská právní úprava.....	27
2.5 Dohled insolvenčního soudu nad činností insolvenčního správce.....	30
2.5.1 Česká právní úprava	30
2.5.2 Slovenská právní úprava.....	32
3. Práva a povinnosti insolvenčního správce v širším slova smyslu	33
3.1 Povinné pojištění insolvenčního správce	33
3.1.1 Česká právní úprava	33

3.1.2	Slovenská právní úprava.....	34
3.2	Právo na zřízení provozovny a skutečný výkon činnosti.....	35
3.2.1	Česká právní úprava	35
3.2.2.	Slovenská právní úprava.....	37
3.3	Personální a materiální vybavení	38
3.3.1	Česká právní úprava	38
3.3.2.	Slovenská právní úprava.....	41
4.	Shrnutí a úvaha de lege ferenda	42
	Závěr	45
	Bibliografie.....	47
	Abstrakt.....	51
	Klíčová slova v českém jazyce	51
	The abstract	52
	Keywords in English language.....	52

Seznam zkratek

InsZ

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů

koncepční novela

Zákon č. 64/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Ministerstvo

Ministerstvo spravedlnosti České republiky

revizní novela

zákon č. 294/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů

ObčZ

zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Ústava

ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 665/2005

Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Vyhláška č. 666/2005

Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o Kancelárskom poriadku pre správcov

vyhláška o odměně

vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška o pojistném plnění

vyhláška č. 314/2007 Sb., o minimálním limitu pojistného plnění a minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška o provozovně

vyhláška č. 355/2013 Sb., o úředních hodinách provozovny, o označování sídla a provozovny a o činnostech, které je insolvenční správce povinen zajišťovat v provozovně, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška o personálním a materiálním vybavení

vyhláška o materiálním a personálním vybavení provozovny a standardech výkonu funkce insolvenčního správce

ZIS

zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů

ZKR

zákon č. 7/2005 Sb., o konkurze a reštrukturalizácii

ZS

zákon č. 8/2005 Sb., o správcoch

ZKV

zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání

Úvod

Tato diplomová práce se zaměří na problematiku insolvencí z pohledu samotného insolvenčního správce. Insolvenční správce jako jeden ze subjektů insolvenčního řízení disponuje významnými právy a povinnostmi, kterými podstatně ovlivňuje průběh i výsledek řízení, a jeho role je tedy zcela zásadní. Právě jeho právům a povinnostem se bude tato práce věnovat.

Práce se však vzhledem k omezenému rozsahu zaměří pouze na vybraná práva a povinnosti insolvenčního správce, které určují právní rámec jeho další činnosti a to ve světle dosud téměř neprobádaného principu dvojího postavení insolvenčního správce. Tedy z hlediska jeho role v insolvenčním řízení představí vybraná práva a povinnosti typické svým uplatněním v rámci celého insolvenčního řízení, které jsou právně zakotvené v InsZ a zároveň z hlediska insolvenčního správce jako profese představí práva a povinnosti aktuálně charakteristické pro veškerý výkon jeho činnosti, které jsou právně zakotvené v ZIS. Bude zajímavé sledovat působnost jednotlivých zákonných pravidel a zároveň důsledky, které z tohoto dvojího pojetí vyplývají. Vzhledem k obsahové blízkosti se slovenskou právní úpravou bude využito komparace se slovenskými insolvenčními předpisy, které na rozdíl od těch českých z dvojího postavení insolvenčního správce vycházejí.¹

Autor si toto téma zvolil ze dvou důvodů. Zaprvé z důvodu své praxe u insolvenční správkyň, kde se seznámil se základními principy insolvenčního prostředí a jako zaměstnanec zodpovědný za chod provozovny byl přítomen u kontrol prováděných Ministerstvem spravedlnosti České republiky, které dvojí postavení insolvenčního správce nerozlišuje, a na základě toho si autor uvědomil důsledky pro práva a povinnosti insolvenčního správce z toho vyplývající.

Druhým důvodem je nedostatečné zpracování tohoto tématu na akademické i vědecké úrovni. Předěšlé práce se soustřeďovaly komplexně na problematiku institutu insolvenčního správce. Na jednu stranu sice postihly celou, poměrně objemnou materii, na druhou stranu ale neměly možnost rozebrat dílčí kapitoly podrobněji. Tato práce se nebude zabývat již mnohokrát opakovanou materií, jako jsou například druhy insolvenčních správců, předpoklady pro výkon činnosti ani právy a povinnostmi typickými pro jednotlivé fáze insolvenčního řízení. A to z důvodu, že rozsah diplomové práce je značně limitován a toto je jediná možnost, jak

¹ Z důvodu srozumitelnosti budou slovenské insolvenční instituty, u kterých to je možné, překládány a popisovány obdobně jako české insolvenční instituty; např. oddluzenie jako oddlužení.

zvolenou problematiku rozebrat detailně, upozornit na všechny důsledky a spojitosti, a tedy dosáhnout určitého přínosu pro vědeckou komunitu.

Autor této práce si uvědomuje, že v praxi zásadnějšími činnostmi insolvenčního správce jsou přezkum a popírání pohledávek či soupis majetkového podstaty, má však za to, že jím vybraná práva a povinnosti jsou významné vzhledem k jejich širokému uplatnění, kdy určují právní rámec další činnosti insolvenčního správce a tím jsou tedy v podstatě obecně závaznější. Zároveň se na nich dá názorně demonstrovat problematika dvojího postavení insolvenčního správce a působnosti zmíněných insolvenčních předpisů.

Relevantními zdroji, které rozlišují dvojí postavení insolvenčního správce, jsou především texty Unie spolků insolvenčních správců, částečně česká komentářová literatura vydavatelství C. H. Beck a Wolters Kluwer a přínosné budou též knihy Doc. Ďuricy, odborníka na slovenské insolvenční právo. Z těchto pramenů a aktuální judikatury bude předkládaná diplomová práce zejména vycházet.

Hlavní výzkumná otázka, v níž budou jednotlivá práva a povinnosti představeny, je stanovena takto: V čem se shodují a liší vybraná práva a povinnosti insolvenčního správce určující právní rámec jeho další činnosti dle české a slovenské právní úpravy ve světle možnosti novelizace českého insolvenčního prostředí? Práce vychází z hlavní hypotézy, že české insolvenční právo nedostatečně rozlišuje dvojí postavení insolvenčního správce, z čehož plynou praktická úskalí. Naopak slovenské insolvenční předpisy toto lépe reflektují a z toho důvodu mohou být inspirací pro českého zákonodárce.

Cílem této diplomové práce tudíž bude rozebrat vybraná práva a povinnosti insolvenčního správce určující právní rámec jeho další činnosti především z pohledu dvojího postavení, tedy jednotlivé zákonné instituty představit na základě aktuální judikatury a vědeckých poznatků a ty poté komparovat se slovenskou právní úpravou a učinit závěry ohledně podobností a odlišností v obou právních řádech a následně věnovat prostor také dalšímu možnému vývoji českého insolvenčního práva z pohledu insolvenčního správce.

K dosažení cíle práce bude použita metoda analýzy, indukce a pro porovnání obou právních řádů i komparace. V souladu s metodou analýzy bude složitější problematika rozložena na jednodušší a ta bude dále popsána a vysvětlena. Metoda indukce bude využita pro rozbor judikatury a hodnocení obecných závěrů, které plynou ze soudní praxe. Metoda komparace pak umožní porovnání českého a slovenského právního řádu.

Práce bude rozdělena do čtyř kapitol. V úvodní teoretické kapitole vymezí prameny insolvenčního práva a procesní postavení insolvenčního správce, a to pouze v rozsahu důležitém pro následující obsah. V následujících dvou praktických kapitolách v souladu

s hlavní výzkumnou otázkou práce představí vybraná práva a povinnosti, které insolvenční správce má během celého řízení, a poté i vybraná práva a povinnosti charakteristické pro veškerý výkon jeho činnosti. Čtvrtá kapitola bude věnována komparaci s obdobnými právy a povinnostmi insolvenčního správce na Slovensku včetně úvahy de lege ferenda.

1. Insolvenční správce – právní zakotvení a procesní postavení

Meritem této práce jsou vybraná práva a povinnosti insolvenčního správce. Autor však považuje pro účely této práce za důležité stručně a v souladu s hlavním tématem vymezit právní zakotvení insolvenčního správce a jeho procesní postavení. To bude sloužit jako teoretický základ pro správné pochopení problematiky a důvodnosti některých povinností. Vzhledem k omezenému rozsahu však tato kapitola nebude obsahovat podrobnější výklad některých hmotněprávních ustanovení upravujících institut insolvenčního správce, tedy například druhy správců či podmínky pro výkon jeho funkce. V tomto předpokládá jistou úroveň odborných znalostí čtenáře.

1.1 Právní zakotvení

Institut insolvenčního správce byl do českého právního prostředí zakotven přijetím zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InsZ“), který v ustanovení § 9 písm. c) mezi procesní subjekty zařazuje insolvenčního správce, který nahradil institut konkurzního správce dle derogovaného zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZKV“). Tento předpis upravuje insolvenční řízení a procesní práva a povinnosti insolvenčního správce jako subjektu řízení. Nová právní úprava kontinuálně navázala na zrušený právní předpis s přihlédnutím k aktuálním požadavkům, a tedy i dosavadní judikatura je zpravidla aplikovatelná pro účinné právní znění. Pro účely této práce se bude vycházet z judikatury k oběma zmíněným právním předpisům.

Další důležitý právní předpis týkající se činnosti insolvenčního správce je zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZIS“), který je ve vztahu speciality k insolvenčnímu zákonu a upravuje především výkon, předpoklady a dohled nad činností správce. Oba tyto primární insolvenční předpisy zároveň ve smyslu ustanovení čl. 79 odst. 3 Ústavy² zmocňují státní orgány k vydávání podzákoných právních předpisů k provedení ustanovení v zákonech uvedených. Ministerstvo spravedlnosti České republiky (dále jen „Ministerstvo“) této pravomoci opakovaně využilo a pro účely této práce činnost insolvenčního správce upravilo vyhláškou č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o odměně“), vyhláškou č. 314/2007 Sb., o minimálním limitu pojistného plnění a minimálních

² Dle článku 79 odst. 3 Ústavy *Ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.*

standardech pojistných smluv insolvenčních správců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o pojistném plnění“) a vyhláškou č. 355/2013 Sb., o úředních hodinách provozovny, o označování sídla a provozovny a o činnostech, které je insolvenční správce povinen zajišťovat v provozovně, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o provozovně“). V následujících kapitolách bude též pojednáváno o připravované vyhlášce Ministerstva o personálním a materiálním vybavení provozovny a standardech výkonu funkce insolvenčního správce (dále jen „vyhláška o personálním a materiálním vybavení“), kterou Ministerstvo sice ještě nevydalo, ale fakticky dle ní již při vykonávání dohledu nad činností správců postupuje.³ Tato práce představí vybrané pasáže připravované vyhlášky dle verze z roku 2017 i 2018.

Pro účely komparace vybraných práv a povinností insolvenčního správce dle slovenských právních předpisů bude tato práce vycházet ze zákona č. 7/2005 Sb., o konkurze a reštrukturalizácii (dále jen „ZKR“), ve kterém jsou upraveny práva a povinnosti insolvenčního správce v insolvenčním řízení, hlavně pak jeho právo na odměnu dle jednotlivých způsobů řešení úpadku, a ze zákona č. 8/2005 Sb., o správcích, (dále jen ZS) upravující obecná práva a povinnosti pro veškerý výkon jeho činnosti. Slovenský zákonodárce některá ustanovení zmíněných zákonů též upravil podzákonými předpisy, pro účely této práce jsou důležité zejména vyhlášky Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky č. 665/2005 a č. 666/2005.

1.2 Procesní postavení insolvenčního správce

Vymezení samotného institutu insolvenčního správce a jeho postavení způsobují v praxi problémy, neboť přesnou definici neobsahuje žádný z výše zmíněných pramenů insolvenčního práva. Dle Unie spolku insolvenčních správců má „*insolvenční správce dvojí postavení – na straně jedné je procesním subjektem v konkrétním soudním (insolvenčním) řízení s procesními právy a povinnostmi, na straně druhé pak samostatným subjektem – profesí (soukromou osobou oprávněnou vykonávat činnost), tj. tzv. latentním správcem či správcem v širším slova smyslu s právy a povinnostmi zakotvenými obecnými právními předpisy a zákonem č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích.*“⁴

Toto dělení tedy znamená, že InsZ jako procesní předpis upravující insolvenční řízení ukládá povinnosti a poskytuje práva insolvenčnímu správci pouze v rámci daného řízení.

³ UNIE SPOLKŮ INSOLVENČNÍCH SPRÁVCŮ. *Říjnové stanovisko Unie insolvenčních správců* [online]. Uniesprávce.cz, 30. října 2017 [cit. 25. ledna 2018]. Dostupné na:

<<http://www.uniespravcu.cz/2017/10/30/rijnove-stanovisko-unie/>>.

⁴ Tamtéž

Naopak ZIS se vztahuje i na postavení insolvenčního správce v širším slova smyslu a upravuje tak veškerou činnost a práva a povinnosti insolvenčního správce z ní vyplývající.⁵ Toto teoretické vymezení zcela očividně vychází ze slovenské právní úpravy, kde zákonodárce striktně rozlišuje práva a povinnosti pro insolvenční řízení upravené v ZKR a práva a povinnosti pro veškerý výkon činnosti upravené v ZS. Z tohoto teoretického vymezení bude tato práce vycházet a v následujících kapitolách mimo jiné představí jeho nepochopení či nerespektování Ministerstvem a problémy s tím spojené.

Pro doplnění nutno dodat, že insolvenční správce v užším slova smyslu je sice subjektem, ale nikoliv účastníkem insolvenčního řízení. Není zástupcem věřitelů ani dlužníka, má vůči nim samostatné postavení. K tomuto závěru dospěl Nejvyšší soud ještě za účinnosti staré právní úpravy, ale stále je aplikovatelný.⁶

V právní praxi dochází též ke sporu ohledně určení, zda insolvenční správce je veřejný činitel nebo podnikatel, který činnost insolvenčního správce vykonává v soukromoprávních vztazích.⁷ Aby mohl být považován za podnikatele, musel by splňovat znaky podnikatele dle § 420 ObčZ. Tedy vykonávat činnost soustavně, samostatně, na vlastní odpovědnost a účet a za účelem zisku. Soustavnost lze dovodit již z toho, že povolení k výkonu činnosti se uděluje na dobu pěti let dle ustanovení § 6 odst. 5 ZIS, otázka odpovědnosti je sporná a není předmětem této práce, obecně lze ale říct, že správce odpovídá za škodu. A poslední dvě podmínky plynou ze samotné povahy tohoto institutu. Problematicky se však jeví podmínka samostatnosti. Insolvenční správce na rozdíl například od advokáta nezískává klienty na základě svého přičinění, ale z rozhodnutí soudu či schůze věřitelů, kteří ho ustanovují do funkce pro konkrétní řízení.⁸ Insolvenční soud zároveň dohlíží nad činností správce v řízení, uděluje mu pokyny či může nahlížet do jeho účtů⁹ a též je oprávněn správce zprostit funkce ze zákonných důvodů.¹⁰ Z tohoto tedy vyplývá, že alespoň v rámci insolvenčního řízení je insolvenční správce subjektem podřízeným insolvenčnímu soudu. Navíc stát prostřednictvím Ministerstva vykonává dohled nad činností insolvenčního správce, takže určitou formu dozoru.¹¹ Tedy ani v případě insolvenčního správce v širším slova smyslu není podmínka samostatnosti splněna.

⁵ tamtéž

⁶ Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. června 1998, bod XIX, Cpjn 19/98, k výkladu ustanovení zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání

⁷ PAVLIŠ, Martin. *Je insolvenční správce podnikatelem?* [online]. ismorava.cz, 27. února 2017 [cit. 18. ledna 2018]. Dostupné na: <<http://www.ismorava.cz/novinky/342-je-insolvenčni-spravce-podnikatelem>>.

⁸ § 25 a 29 InsZ

⁹ § 11 InsZ

¹⁰ § 32 InsZ

¹¹ § 36 ZIS

Na druhou stranu, InsZ určitý výkon veřejné moci správci přiznává, jak uvádí Ústavní soud. Například vyjádření stanoviska k přihlášeným pohledávkám.¹² A dle novely InsZ zákonem č. 183/2017 Sb. též samostatné provedení přezkumného řízení. Nicméně Kozák uvádí: „*kdyby byl správce veřejným činitelem, musel by mít tento status přiznán zákonem, musel by za jeho jednání nést stát odpovědnost, nemohli by si jej zvolit sami věřitelé, nemohl by být ekonomicky ve ztrátě.*“¹³ Zákon však insolvenčnímu správci tento status nepřiznává výslovně, pouze materiálně prostřednictvím již zmíněných povinností, jak dovodil Ústavní soud. Podmínka odpovědnosti je zmíněna výše, stejně tak skutečnost, že sami věřitelé ve smyslu § 29 InsZ si mohou sami správce zvolit. A riziko ekonomické ztráty připouští i ZIS, například v ustanovení § 9 odst. 1 písm. a), podle kterého bude pozastavena činnost insolvenčnímu správci dnem zveřejnění rozhodnutí o jeho úpadku.

Judikatura Ústavního soudu k této věci není koherentní. Kromě nálezu výše uvedeného přiznává insolvenčnímu správci též určitá práva na podnikání, podle kterých je na insolvenčním správci, aby zhodnotil své ekonomické dovednosti a své předpoklady pro výkon činnosti.¹⁴

Lze tedy shrnout, že insolvenční správce je subjekt *sui generis* nadaný v zákonem stanovených případech veřejnou mocí projevující se konkrétními právy a povinnostmi vůči ostatním subjektům insolvenčního řízení a též dohledem nad jeho činností vykonávaným insolvenčním soudem v samotném řízení a Ministerstvem v ostatních případech a zároveň nadaný jistými znaky typickými pro podnikatele v soukromoprávních vztazích. Trefnou analogii použil Pavliš, který insolvenčního správce přirovnává k notáři, který na jedné straně svou činnost vykonává jako nepodnikající subjekt v pozůstalostním řízení a na straně druhé si konkuruje s ostatními notáři v případě agendy notářských zápisů.¹⁵

Pro účely této práce je především důležité uvědomit si smíšený veřejno – soukromoprávní charakter institutu insolvenčního správce, který se projevuje skrze výkon jeho činnosti, tedy konkrétními právy a povinnostmi. Na jedné straně je insolvenční správce dle zákona povinen k určitému úkonu, například zpeněžení majetku a uspokojení věřitelů, jejichž pohledávky předtím přezkoumal, v co nejvyšší míře, na straně druhé jeho motivace provést

¹² Nález Ústavního soudu ze dne 13. července 2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10, body 22 – 23, srov. Nález Ústavního soudu ze dne 25. června 2002, sp. zn. Pl. ÚS 36/01

¹³ Kozák In Kozák, Jan, Daďam, Alexandr, Páchl, Lukáš. *Insolvenční zákon a předpisy související*. Komentář. 3 vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, s. 66.

¹⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 9. února 2016, sp.zn. P. ÚS 17/15

¹⁵ PAVLIŠ, Martin. *Je insolvenční správce podnikatelem?* [online]. ismorava.cz, 27. února 2017 [cit. 18. ledna 2018]. Dostupné na: <<http://www.ismorava.cz/novinky/342-je-insolvencni-spravce-podnikatelem>>.

úkon řádně neplyne pouze z dodržování zákonných povinností a zásad insolvenčního řízení, ale též z osobní motivace dosáhnout co největšího zisku.

2. Vybraná práva a povinnosti insolvenčního správce v insolvenčním řízení

Na základě vymezení dvojího postavení insolvenčního správce bude v rámci této kapitoly pojednáváno o vybraných právech a povinnostech, které má insolvenční správce po celou dobu insolvenčního řízení dle InsZ a prováděcích předpisů. Tato vybraná práva a povinnosti nejsou až na výjimky vázány na konkrétní fázi, a tudíž je insolvenční správce může uplatnit či je jimi vázán po celou dobu insolvenčního řízení a určují tedy právní rámec jeho činnosti.

Pro účely komparace bude též pojednáváno o přiměřeně podobných právech a povinnostech dle slovenské právní úpravy, jejichž znění budou porovnávána, s případnými návrhy aplikace pro české insolvenční prostředí.

2.1 Obecné principy činnosti insolvenčního správce

2.1.1 Česká právní úprava

Obecné povinnosti závazné pro další činnost insolvenčního správce jsou vymezeny v § 36 InsZ a slouží k naplnění cíle insolvenčního řízení, „*tedy k vypořádání majetkových vztahů osob dotčených úpadkem dlužníka, přičemž by měl v řízení postupovat tak, aby žádný z účastníků nebyl poškozen či neoprávněně zvýhodněn, když účelem je rychlé, hospodárné a co možná nejvyšší uspokojení věřitelů dlužníka.*“¹⁶ Insolvenční správce musí veškerou svou činnost v insolvenčním řízení konat v souladu s těmito obecnými povinnostmi, tedy i v případě, kdy je vázán povinnostmi zvláštní.

Z § 36 InsZ se dají vyčíst celkem čtyři dílčí vzájemně propojené povinnosti pro insolvenčního správce, a to povinnost postupovat svědomitě a s odbornou péčí, povinnost vyvinout veškeré úsilí k uspokojení věřitelů v co nejvyšší míře, povinnost dát při výkonu funkce přednost společnému zájmu věřitelů před zájmy vlastními či třetích osob a informační povinnost vůči insolvenčnímu soudu a věřitelským orgánům.¹⁷ Provázanost těchto povinností a nutnost aplikovat je mnohdy společně bude demonstrována na zpeněžování majetkové podstaty.

Povinností svědomitosti a odborné péče se dle Kozáka myslí soulad s právními předpisy, pokyny věřitelů a soudu¹⁸ a dle Richtera určitá kvalita rozhodování analogicky

¹⁶ KOZÁK, Jan: *Insolvenční zákon*, s. 118.

¹⁷ § 36 InsZ

¹⁸ KOZÁK, Jan: *Insolvenční zákon*, s. 118.

podobná jednateli v obchodní společnosti vázaného povinností péče řádného hospodáře.¹⁹ Dle Nejvyššího soudu je však povinnost odborné péče v intencích InsZ vyššího stupně než v případě péče řádného hospodáře v obchodní společnosti.²⁰ Toto vychází z obligatorního požadavku na ověřené odborné předpoklady pro výkon činnosti insolvenčního správce. Insolvenční správce tedy jedná s odbornou péčí v situaci, pokud spravuje majetkovou podstatu tak, aby nedocházelo ke zničení či poškození majetku, který do ní náleží²¹, a při zpeněžování postupuje dle pokynů zajištěného věřitele, tímto pokynem je vázán a zároveň chráněn před rizikem sankce za porušení povinnosti.²²

Povinnost vyvinout veškeré úsilí k uspokojení věřitelů v co nejvyšší míře se dá demonstrovat na situaci, kdy při zjišťování majetkové podstaty insolvenčního správce nevychází pouze z podkladů dlužníka, ale sám provede vlastní šetření prostřednictvím prohlídky bytu a jiných místností dlužníka ve smyslu ustanovení § 212 InsZ, informace si ověří, případně doplní soupis majetkové podstaty o další položky, které poté zpeněží, a tím uspokojí přihlášené věřitele větší měrou, než kdyby vycházel pouze z údajů předložených dlužníkem. Dlužník sice zejména v oddlužení a reorganizaci má povinnost jednat s poctivým záměrem, ale je nepravděpodobné, že tak bude jednat vždy. A v praxi dlužník běžně počítá s tím, že vzhledem k velké vzdálenosti mezi jeho bydlištěm a sídlem správce, bude insolvenční správce pouze vycházet z jeho podkladů, které si sám neověří, a tudíž může díky tomu zkracovat věřitele. Zákon insolvenčnímu správci přímo neukládá povinnost v každém případě provádět vlastní šetření prostřednictvím prohlídky bytu či jiné místnosti dlužníka, je však vázán touto obecnou povinností, a v případě pochybností je povinen na základě tohoto ustanovení prohlídku bytu či jiné místnosti dlužníka provést.

Insolvenční správce je dále povinen dát přednost společnému zájmu věřitelů před zájmy vlastními či jiných osob, což znamená dle Richtera povinnost určité loajality vůči věřitelům jako celku, která je nadřazena zájmům jednotlivých věřitelů i zájmům dlužníka.²³ Zpravidla v konkurzu totiž mají zajištění a nezajištění věřitelé často naprosto odlišné zájmy. Zajištění mohou žádat co nejrychlejší zpeněžení majetku a uspokojení ze zajištění, naopak nezajištění nemusí chtít vyhovět první nabídce, ale mohou posečkat na výhodnější. Úkolem insolvenčního správce je zájmy všech těchto věřitelů reflektovat a ve smyslu ustanovení § 2 písm. j) InsZ hledat nejspravedlivější a nejvýnosnější postupy pro věřitele jako celek. Tuto povinnost má

¹⁹ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 171.

²⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. července 2016, sp.zn. 29 Cdo 49/2014

²¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. dubna 2012, sp. zn. 29 Cdo 1400/2010

²² K tomuto usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. února 2016, sp. zn. 29 NSČR 56/2014.

²³ RICHTER, Tomáš: *Insolvenční právo*, s. 172.

v řízení i insolvenční soud, který až na výjimky může zrušit různá rozhodnutí věřitelských orgánů, pokud dospěje k závěru, že takové rozhodnutí bylo v rozporu se společným zájmem věřitelů. V případě zpeněžení majetkové podstaty je tedy insolvenční správce povinen postupovat tak, aby neposkytoval výhodu žádnému konkrétnímu věřiteli, ale jednal v zájmu všech, pokud nestanoví zákon jinak.

Informační povinnost insolvenčního správce znamená, že v průběhu insolvenčního řízení je povinen každé tři měsíce předkládat soudu a věřitelským orgánům zprávu o stavu insolvenčního řízení. Zpráva by měla být písemná, zveřejňuje se poté v insolvenčním rejstříku a uvádí skutečnosti, ke kterým došlo od zveřejnění zprávy poslední. Tedy například že došlo k ocenění majetku zapsaného do majetkové podstaty a jeho zpeněžení. Revizní novelou došlo k úpravě tohoto ustanovení, které dává insolvenčnímu soudu pravomoc vyžádat si zprávu o stavu insolvenčního řízení v jiném než zákonném intervalu. Toto může být praktické zejména v oddlužení řešeném plněním splátkového kalendáře, jehož řádný průběh je odvislý od aktuálních ekonomických poměrů dlužníka a každá změna, například pozbytí dosavadního zaměstnání, je důležitá a měla by být insolvenčnímu soudu a věřitelským orgánům sdělena.

Koncepční novelou účinnou od 1. července 2017 byl § 36 InsZ doplněn odstavcem třetím, dle kterého bude obsah výše zmíněných povinností stanoven prováděcím předpisem. Tím se rozumí § 15 a § 16 dosud nevydané vyhlášky o personálním a materiálním vybavení.²⁴ Vzhledem k aktuálně turbulentnímu politickému prostředí nemá smysl konkrétní obsah vyhlášky rozebírat, jen je nutné upozornit na úskalí, která mohou ze znění vyhlášky vyplývat. Jak bylo uvedeno v kapitole 1.2, InsZ zavazuje insolvenčního správce povinnostmi pro dané insolvenční řízení, naopak ZIS pro veškerý výkon činnosti, tedy pro insolvenčního správce v širším slova smyslu. Ergo povinnosti vyplývající z 36 InsZ a § 15 a 16 doplňující vyhlášky zavazují insolvenčního správce pouze pro insolvenční řízení. Některé povinnosti, například povinnost zajistit přítomnost způsobilých zaměstnanců v prostorách sídla nebo provozovny,²⁵ však jsou textově koncipovány tak, že mají zavazovat insolvenčního správce v širším slova smyslu, tudíž stanovovat povinnosti nové, nad rámec insolvenčního řízení, což je v rozporu s článkem 79 odst. 3 Ústavy.

²⁴ Nové znění této vyhlášky zveřejnilo Ministerstvo dne 19. února 2018, nyní je v připomínkovém řízení; dostupné na: <<https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSAW5HA6NZ>>.

²⁵ § 16 písm. b) návrhu vyhlášky o personálním a materiálním vybavení

2.1.2 Slovenská právní úprava

Obecná práva a povinnosti insolvenčního správce jsou upraveny v § 3 ZS. Slovenský zákonodárce tím předešel výše předestřenému problému se závazností jednotlivých zákonů a tyto instituty upravil v zákoně vymezujícím veškerou činnost insolvenčního správce, nikoliv pouze pro dané insolvenční řízení.²⁶ V tomto by tedy mohl být inspirací pro českého zákonodárce, protože díky tomu jsou postavení a činnost správce přehlednější a nevyvolávají tolik nejasností.

Insolvenční správce je povinen vykonávat činnost čestně, zodpovědně a svědomitě a bez zbytečných průtahů.²⁷ A dále s odbornou péčí a s veškerými svými zkušenostmi a odbornými vědomostmi. Jedná se tedy o podobné požadavky jako v případě povinnosti svědomitosti a odborné péče, kterou je vázán český insolvenční správce. Dále je však stanoveno, že správce je povinen využít odborníka, pokud jeho zkušenosti a odborné vědomosti nebudou postačovat pro řádný výkon činnosti nebo odmítnout z tohoto důvodu výkon funkce insolvenčního správce.²⁸ Toto ustanovení v českém insolvenčním prostředí dosud explicitně není uvedeno, dle připravované vyhlášky o personálním a materiálním vybavení je však insolvenční správce povinen oznámit insolvenčnímu soudu pochybnosti o své odbornosti.²⁹ Praktičtější se však jeví úprava dle § 3 ZS, protože je rychlejší a i hospodárnější využít pro řešení náročné činnosti odborníka než pouze informovat insolvenční soud v pochybnostech o své odbornosti a otázku dalšího postupu ponechat nevyřešenu.

Důležitým principem je apel na nestrannost insolvenčního správce, čehož má být dosaženo mimo jiné tím, že insolvenční správce nesmí věřiteli slíbit provizi ani žádnou jinou výhodu za jednání směřující k jeho ustanovení do funkce ani přijmout dar od osoby zúčastněné ve věci, ve které vykonává činnost insolvenčního správce.³⁰ „*Je možno odůvodněně předpokládat, že dar nebo jiná výhoda je poskytnutá s úmyslem ovlivnit nestrannost jeho rozhodování anebo úsudek.*“³¹ Tímto je povinován z důvodu, že věřitelé mají značné pravomoci k ovlivnění ustanovení osoby insolvenčního správce. Což ve smyslu § 29 InsZ mají i věřitelé v českém insolvenčním řízení. Z toho důvodu by ustanovení § 3 odst. 5 ZS bylo

²⁶ ĎURICA, Milan. *Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii*. 3. vydání. Žilina: Eurokodex s.r.o., 2012, s. 293

²⁷ § 3 odst. 1 ZS

²⁸ § 3 odst. 2 ZS

²⁹ § 16 písm. b) vyhlášky o personálním a materiálním vybavení

³⁰ § 3 odst. 5 ZS

³¹ ĎURICA, Milan. *Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii*. 3. vydání. Žilina: Eurokodex s.r.o., 2012, s. 293.

aplikovatelné i v českém právním prostředí a doplnilo a umocnilo povinnost jednat ve společném zájmu věřitelů a s tím spojený požadavek na nestrannost insolvenčního správce.

2.2 Povinnost upozornit na vlastní podjatost

2.2.1 Česká právní úprava

Informační povinnost insolvenčního správce upozornit na vlastní podjatost v daném insolvenčním řízení neprodleně poté, se o důvodech pro vyloučení dozví, vychází z ustanovení § 24 odst. 1 InsZ. Tato povinnost může dle Richtera vzniknout ihned po ustanovení do funkce pro podjatost insolvenčního správce pro poměr k věci či dlužníku, nebo v průběhu insolvenčního řízení pro podjatost insolvenčního správce pro poměr k věřiteli.³² Tato vzniká zpravidla po podání přihlášky věřitele do insolvenčního řízení.

V případě podjatosti pro poměr k věci se jedná o situaci, kdy by insolvenční správce měl určitý vztah k majetku náležícímu do majetkové podstaty dlužníka nebo k jeho pasivům.³³ Takže například by byl spoluvlastníkem nemovitosti s dlužníkem, věřitelem jeho dluhů nebo by poskytoval dlužníku daňové poradenství.³⁴

Podjatost pro poměr k dlužníku je povinen insolvenční správce oznámit například v případě, kdy v rámci své advokátní činnosti dlužníka jako klienta již zastupoval v některém řízení nebo dlužníkovi pomáhal s přípravou podkladů pro insolvenční řízení.³⁵

Podjatost pro poměr k věřiteli lze spatřovat například v případě, kdy insolvenční správce dříve poskytoval jednomu z významných věřitelů právní poradenství³⁶ nebo blízce spolupracoval s advokátní kanceláří, která významného věřitele zastupuje.³⁷

Povinnost informovat insolvenční soud má insolvenční správce již v případě pochybnostech o své nepodjatosti, protože v případě, že by podjatý doopravdy byl a toto neoznámil, je to důvodem pro zproštění z funkce pro závažné porušení důležité povinnosti ve smyslu ustanovení § 32 odst. 1 InsZ.

Richter ve svém pojednání o podjatosti insolvenčního správce de lege ferenda navrhuje stanovit podzákonou vyhláškou povinnost insolvenčního správce předložit vždy insolvenčnímu soudu po ustanovení do funkce podklady vylučující jeho podjatost v daném

³² RICHTER, Tomáš. K podjatosti insolvenčního správce. *Právní rozhledy*, roč. 24, č. 15-16/2016, s. 524.

³³ tamtéž

³⁴ Toto vyjudikoval ve svém usnesení Vrchní soud v Praze ze 17. června. 2013, sp. zn. 3 VSPH 1589/2012-B-22.

³⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. září 2014, sp. zn. 1 VSPH 1280/2014

³⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2014, sp.zn 29 NSČR 78/2013

³⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze z 25. září 2015, sp.zn 3 VSPH 1644/2015

insolvenčním řízení a jejich formu.³⁸ S tímto názorem se autor této práce neztotožňuje. Toto by vedlo k ještě větší byrokratizaci již tak předimenzovaného insolvenčního prostředí a nátlaku na insolvenční správce a navíc, jak i Richter uvádí, některé důvody podjatosti insolvenční správce se zjistí až v průběhu řízení, například pro poměr k věřitelům. Není tedy možné takové situace predikovat již v době ustanovení do funkce. Současně účinná úprava je zcela dostatečná, rizikem porušení informační povinnosti jsou sankční mechanismy v rámci dohledu insolvenčního soudu i Ministerstva a teoreticky další „insolvenční vyhláška“ by v tomto případě postrádala smysl.

2.2.2. Slovenská právní úprava

Povinnost insolvenčního správce upozornit na vlastní podjatost vychází z § 4 ZS. Insolvenční správce jednající s odbornou péčí je povinen soustavně posuzovat svůj poměr k věci, a pokud má pochybnosti o své nepodjatosti, informovat o tom bez zbytečného odkladu insolvenční soud, jenž ho vyloučí z výkonu činnosti, pro kterou jsou pochybnosti o jeho nepodjatosti. Tato povinnost insolvenčního správce upozornit na vlastní podjatost či pouhé pochybnosti vychází z § 4 ZS, tudíž se uplatní pro veškerý výkon činnosti insolvenčního správce, nikoliv pouze pro insolvenční řízení. Dá se ale předpokládat, že v drtivé většině případů se uplatní právě v insolvenčním řízení.

Na rozdíl od české právní úpravy, která jednotlivé případy podjatosti dovozuje především pomocí judikatury, slovenská uvádí široký demonstrativní výčet případů podjatosti insolvenčního správce pro poměr k věci i účastníkům řízení. Z hlediska právní jistoty a dostupnosti se slovenská úprava jeví vhodnější, protože ne každý účastník řízení má možnosti a schopnosti hledat typické důvody podjatosti v judikatuře, úprava na zákonné úrovni je tedy účelnější. Na druhou stranu výčet případů podjatosti insolvenčního správce ve smyslu § 4 odst. 2 ZS³⁹ je velmi široký. Insolvenční správce jako fyzická osoba je povinen svoji podjatost oznámit například i za situace, kdy jeho prarodič je věřitelem pohledávky za prarodičem dlužníka. A jako právnická osoba například v případě, kdy prarodič člena dozorčí rady je věřitelem pohledávky za prarodičem dlužníka.⁴⁰ Samozřejmě se jedná o vzorový příklad ad absurdum, který však má demonstrovat až velmi přísnou šíři této povinnosti insolvenčního

³⁸ RICHTER, Tomáš. K podjatosti insolvenčního správce. *Právní rozhledy*, roč. 24, č. 15-16/2016, s. 524.

³⁹ Jednotlivá ustanovení je nutné vykládat společně s § 9 ZKR, který obsahuje definici spřízněné osoby a § 116 zákona č. 40/1964 Sb., který obsahuje definici osoby blízké.

⁴⁰ Tento příklad vychází konkrétně z § 4 odst. 2 písm. e). ZS

správce, který tedy musí mít neustálý přehled o závazcích ke své rodině a v případě právnické osoby i rodiny jejích členů a zaměstnanců.

Pro českého zákonodárce by tedy mohl být inspirující samotný princip úpravy podjatosti dle ZS zahrnující výčet případů podjatosti insolvenčního správce, konkrétní ustanovení by však měla ztělesňovat pouze typické případy podjatosti z judikatury, v přiměřené šíři.

2.3 Povinnost mlčenlivosti

2.3.1 Česká právní úprava

Povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých povinnost mlčenlivosti stanoví zvláštní právní předpis, vychází z ustanovení § 45 InsZ a je právním základem ochrany utajovaných informací v insolvenčním řízení dle zvláštních právních předpisů.⁴¹ Vztahuje se na zákonem chráněné skutečnosti, které se insolvenční správce dozvěděl při výkonu své funkce, a povinností mlčenlivosti je vázán i po jejím skončení. Této povinnosti ho může během insolvenčního řízení nebo po jeho skončení zprostit pouze osoba, v jejímž zájmu byla tato povinnost stanovena (např. stát, dlužník či věřitel) nebo insolvenční soud.

V případě porušení této povinnosti se uplatní sankční mechanismy uvedené v kapitole 2.5.1 a také sankce dle zvláštních právních předpisů. Například podle ustanovení § 25 daňového řádu hrozí insolvenčnímu správci za porušení povinnosti mlčenlivosti pokuta až 500 000 Kč nebo podle ObčZ v případě vyzrazení obchodního tajemství se uplatní ustanovení na ochranu před nekalou soutěží.⁴²

Vzhledem k úvodnímu vymezení závaznosti InsZ a postavení insolvenčního správce není pochyb o tom, že se tato povinnost bude uplatňovat v rámci insolvenčního řízení a po jeho skončení. Tudíž i pro veškerý výkon činnosti insolvenčního správce. Je ale otázkou, zda se tato povinnost uplatní i po zániku práva vykonávat činnost insolvenčního správce ve smyslu ustanovení § 12 ZIS. Komentářová literatura v tomto případě dvojí postavení insolvenčního správce nerozlišuje, vystačí si s konstatováním, že insolvenční správce je povinností mlčenlivosti vázán i po skončení funkce.⁴³ Tento zkratkový závěr je však nedostatečný. Analogií z jiných právních předpisů lze samozřejmě dovodit, že insolvenční správce je touto

⁴¹ Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnosti způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

⁴² § 2976 a násl. ObčZ

⁴³ Např. Hásová In HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 137 – 138.

povinností vázán i po zániku činnosti, ale i vzhledem k motivaci zákonodárce výslovně upravit povinnost mlčenlivosti insolvenčního správce v InsZ, i když vyplývá ze zvláštních právních předpisů, by nebylo od věci toto ustanovení přiměřeně převést i do ZIS, aby jeho vyznění a rozsah působnosti bylo nesporné.

2.3.2 Slovenská právní úprava

Povinnost mlčenlivosti vychází z 6 ZS a rozšiřuje českou právní úpravu především vzhledem k věcnému a časovému rozsahu této povinnosti. V rámci věcného rozsahu se oproti české úpravě nevztahuje pouze na skutečnosti chráněné zvláštním zákonem, ale na všechny skutečnosti, které nejsou běžně dostupné a insolvenční správce se o nich dozvěděl při výkonu své činnosti.⁴⁴ Je otázkou, zda by v tomto znění byla povinnost mlčenlivosti aplikovatelná i v českém právním prostředí. Mnoho skutečností se oznamuje v insolvenčním rejstříku a jsou veřejně dostupné, další, například osobní údaje účastníků, jsou chráněny povinností mlčenlivosti dle zvláštních právních předpisů a musel by se tedy posuzovat charakter zbývajících množiny skutečností. Mezi ně zpravidla budou patřit interní informace o činnosti insolvenčního správce, které nebyly zahrnuty do zpráv o stavu insolvenčního řízení. Tyto by si ze své podstaty měl chránit před zveřejněním sám insolvenční správce, tudíž by rozšíření věcného rozsahu dosud účinné povinnosti mlčenlivosti dle InsZ postrádalo smysl.

Zároveň jsou ve stejném rozsahu jako insolvenční správci povinováni i zaměstnanci či jiné osoby, které insolvenční správce pověřil výkonem. Povinnost mlčenlivosti zaměstnanců a jiných osob není explicitně v české právní úpravě uvedena, dá se nanejvýš nepřímým vyvodit z § 40 odst. 3 InsZ, dle kterého insolvenční správce nese odpovědnost za jednání svých zaměstnanců. Tím by však byli zaměstnanci na úkor insolvenčního správce nepřiměřeně chráněni před možným postihem, tudíž se jako účelnější jeví výslovné stanovení povinnosti mlčenlivosti ve stejném rozsahu i pro zaměstnance či jiné osoby pověřené výkonem obdobně jako dle slovenské právní úpravy.

Co se týče časového rozsahu vzhledem k právnímu zakotvení v ZS se povinnost mlčenlivosti vztahuje na veškerý výkon činnosti insolvenčního správce a „*nezaniká pozastavením výkonu činnosti insolvenčního správce ani vyškrtnutím ze seznamu insolvenčních správců.*“⁴⁵ Zaniká pouze rozhodnutím Ministerstva spravedlnosti SR o zbavení povinnosti

⁴⁴ Nevztahuje se na informace poskytnuté dle § 6 odst. 3 ZS.

⁴⁵ § 6 odst. 1, věta druhá ZS

mlčenlivosti. Tato právní úprava tedy předchází problému předestřenému v kapitole 2.3.1, posledním odstavci a exaktně stanovuje časový rozsah povinnosti mlčenlivosti.

2.4 Právo na odměnu a hotové výdaje

2.4.1 Česká právní úprava

Právo na odměnu a hotové výdaje je základní motivací k výkonu činnosti insolvenčního správce. Dle úvodního vymezení je insolvenční správce z části podnikatel, který jedná na svůj účet, tedy jeho vlastní motivací je mít z insolvenčního řízení co největší osobní profit. Právo na odměnu a hotové výdaje je upraveno v § 38 InsZ a v prováděcím předpise, vyhlášce o odměně a obecně vzniká vyúčtováním v konečné zprávě nebo zprávě o činnosti. Insolvenční správce může ale insolvenční soud požádat o vyplacení zálohy odměny a hotových výdajů již v průběhu insolvenčního řízení, proto je toto zařazeno mezi práva a povinnosti, která rámuji celý průběh insolvenčního řízení.

Aktiva, na která má insolvenční správce nárok, se skládají ze tří složek: odměna, hotové výdaje, a pokud je insolvenční správce plátcem DPH, částka odpovídající výši této daně, kterou by insolvenční správce byl povinen odvést z odměny a hotových výdajů. Aktiva se hradí přednostně z majetkové podstaty nebo záloh na náklady insolvenčního řízení a pro případ, že by toto nepostačovalo, hradí odměnu a hotové výdaje stát, maximálně však ve výši 50 000 Kč pro každou složku.

Postup výpočtu odměny a hotových výdajů se liší dle jednotlivých způsobů řešení úpadku. V konkurzu se výše odměny určí ze dvou podsložek, poměrně z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi věřitele a paušální částkou 1 000 Kč za každou přezkoumanou přihlášku pohledávky.⁴⁶ Výtěžkem zpeněžení se rozumí souhrnná částka, za kterou insolvenční správce zpeněžil majetek zapsaný do majetkové podstaty, a přezkoumanou přihláškou pohledávky přihláška, kterou insolvenční správce zařadil do seznamu přihlášených pohledávek ve smyslu ustanovení § 189 InsZ. Paušální částka 1 000 Kč, kterou insolvenční správce obdrží za každou přezkoumanou přihlášku, byla do vyhlášky o odměně vložena novelou účinnou od 1. ledna 2014, konkrétně ustanovením § 2a, s úmyslem tímto ocenit náročnou a důležitou činnost insolvenčního správce v rámci přezkoumávání došlých přihlášek. Z této idey však pramení možné riziko. Insolvenční správce přihlášenou pohledávku, kterou by potenciálně měl vyřadit, raději zapíše do seznamu přihlášených pohledávek a poté ji popře, a to často pouze

⁴⁶ Přesné znění výpočtu viz § 1 a 2a vyhlášky o odměně.

na základě vidiny na vyšší odměnu. Zákodárce touto novelou zároveň stanovil, že minimální výše odměny insolvenčního správce z počtu přihlášených pohledávek v konkurzu, v případě, že nedošlo ke zpeněžení, musí činit nejméně 45 000 Kč, jak je stanoveno rovněž v § 2a vyhlášky o odměně a doplňuje tím § 1 odst. 5 tamtéž, dle kterého „*pokud je způsobem řešení dlužníkovra úpadku konkurz, činí odměna insolvenčního správce nejméně 45 000 Kč.*“⁴⁷ Na první pohled je tedy nové ustanovení redundantní, ale není tomu tak, reaguje na judikaturu Nejvyššího soudu. Nejvyšší soud totiž došel v roce 2010 k závěru, že pokud v rámci konkurzu nedojde ke zpeněžení majetku náležícího do majetkové podstaty, neaplikuje se „pojistka“ ustanovení § 1 odst. 5 vyhlášky o odměně a soud odměnu určí podle délky doby, rozsahu a náročnosti vykonávané práce insolvenčního správce ve smyslu ustanovení § 5 vyhlášky o odměně.⁴⁸ Výše odměny tedy vzhledem k těmto individuálním kritériím může být stanovena vyšší, ale i nepoměrně nižší. Cílem nového ustanovení tedy bylo rozšířit ochranu insolvenčního správce a zajistit minimální výši odměny v konkurzu 45 000 Kč i v případě, že v rámci insolvenčního řízení nedošlo ke zpeněžení majetku náležícího do majetkové podstaty, ale insolvenční správce přezkoumal a zařadil do seznamu přihlášených pohledávek alespoň jednu pohledávku. Určení odměny dle § 5 vyhlášky o odměně se tedy aplikuje pouze v případě, kdy insolvenční správce ničeho nezpeněžil a zároveň nepřezkoumal jedinou přihlášenou pohledávku.⁴⁹

V rámci reorganizace se výše odměny určí rovněž na základě dvou podsložek, poměrně z dvanáctinásobku průměrného měsíčního obratu za poslední účetní období předchozího roku a paušální částkou 1 000 Kč za každou přezkoumanou přihlášku pohledávky, obdobně jako u konkurzu.⁵⁰ Oproti konkurzu nicméně není stanovena minimální výše odměny. Pokud dojde k přeměně reorganizace v konkurz, určí se výše odměny v intencích výpočtu u konkurzu, ale pouze v případě, bude-li vyšší než dle výpočtu u reorganizace. Výtěžek zpeněžení, ze které se určuje výše odměny insolvenčního správce, ale zahrnuje pouze aktiva, která nashromáždil insolvenční správce vlastním přičiněním v rámci konkurzu, nikoliv aktiva nashromážděná dlužníkem v rámci reorganizace. K tomuto závěru opakovaně dospěl Nejvyšší soud a potvrdil jej i Ústavní soud.⁵¹ V reorganizaci totiž s majetkem zahrnutým do majetkové podstaty disponuje dlužník, který jej také zpeněžuje relativně nezávisle na činnosti správce. Na základě toho není důvod insolvenčního správce za toto odměňovat, proto i výpočet odměny dle

⁴⁷ § 1 odst. 5 vyhlášky o odměně

⁴⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. 29 NSČR 27/2010.

⁴⁹ TOMÁŠ, Michal. *Výpočet odměny insolvenčních správců v konkurzu* [online]. epravo.cz, 6. listopadu 2014 [cit. 25. února 2018]. Dostupné na: <<https://www.epravo.cz/top/clanky/vypocet-odmeny-insolvencniho-spravce-v-konkursu-95710.html>>.

⁵⁰ Přesné znění výpočtu viz § 2 vyhlášky o odměně

⁵¹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 18. července 2017, sp. zn. ÚS 1704/17.

reorganizace není odvislý od výtěžku zpeněžení. Tento závěr se autorovi práce jeví jako poměrně jednostranný. Insolvenční správce v průběhu reorganizace vykonává dohled nad činností dlužníka ve smyslu ustanovení § 354 InsZ. Sám majetek sice nezpeněžuje, ale je odpovědný za provedení procesních úkonů spojených s účinností reorganizačního plánu a zároveň vázán obecnými povinnostmi dle § 36 InsZ. Jeho role tedy není tak pasivní, jak dovozují soudy. Navíc v § 1 vyhlášky o odměně není nikde uvedeno, že výtěžek zpeněžení musí být výsledkem činnosti insolvenčního správce, toto nejvyšší soudy dovozují implicitně a zároveň nespravedlivě vůči insolvenčnímu správci.

V rámci oddlužení se výpočet odměny určí též na základě dvou podsložek. Za každou přezkoumanou přihlášku pohledávky náleží dle § 38 odst. 1 InsZ insolvenčnímu správci 250 Kč, tedy pouhá čtvrtina sazby oproti ostatním způsobům řešení úpadku. Zákonodárce asi předpokládal, že přezkoumávání přihlášených pohledávek v oddlužení bude jednoduššího charakteru. Ale vzhledem k tomu, že v oddlužení hojnou část přihlášených pohledávek tvoří poskytovatelé různých druhů půjček s různorodou škálou příslušenství, insolvenční správce musí posuzovat, zda každá přihláška je v souladu s účinným právem postaveným na zvýšené ochraně spotřebitele a slabší strany obecně, tudíž jeho činnost je mnohdy náročnější než zautomatizované přezkoumávání přihlášek v rámci konkurzu nebo reorganizace. Výpočet druhé podsložky odměny je odvislý od způsobu řešení oddlužení. Zpeněžení majtkové podstaty se určuje poměrně, obdobně jako v konkurzu, a též je stanovena minimální výše odměny 45 000 Kč. V případě plnění splátkového kalendáře insolvenčnímu správci náleží měsíční paušální odměna 750 Kč nebo 1125 Kč v případě společného návrhu manželů, na kterou insolvenční správce má nárok od rozhodnutí o povolení oddlužení do skončení plnění splátkového kalendáře.⁵²

Hotové výdaje v konkurzu, reorganizaci a v oddlužení zpeněžováním majtkové podstaty se obecně hradí v prokázané výši, poštovné, náklady na opisy či fotokopie však pouze do 5 % stanovené odměny a cestovné dle zákoníku práce. V oddlužení plněním splátkového kalendáře insolvenčnímu správci náleží paušální měsíční náhrada hotových výdajů 150 Kč a v případě společného návrhu manželů 225 Kč od rozhodnutí o povolení oddlužení do skončení plnění splátkového kalendáře.⁵³ Přitom při plnění splátkového kalendáře po schválení oddlužení se činnost insolvenčního správce omezuje pouze na kontrolu plnění splátkového kalendáře ze strany dlužníka, paušální měsíční náhrada výdajů je tedy

⁵² § 3 InsZ

⁵³ § 7 InsZ

neodůvodněná, spíše jistým způsobem navyšuje odměnu insolvenčního správce za činnost během insolvenčního řízení.⁵⁴

Pokud výši odměny nejde určit podle popsaných zmíněných postupů, určí ji insolvenční soud a posuzuje kritéria délky doby, rozsahu a náročnosti vykonávané činnosti ve smyslu § 5 vyhlášky o odměně. Role insolvenčního soudu při posuzování výše odměny je důležitá též za situace, kdy v jednom insolvenčním řízení je aktivních více insolvenčních správců. Odměna se v takovém případě stanovuje pouze jedna, právo na její vyplacení vzniká schválením konečné zprávy či zprávy o činnosti⁵⁵ a insolvenční soud určí podíly jednotlivých insolvenčních správců dle kritérií v § 6 vyhlášky o odměně.⁵⁶ Důležitost tohoto ustanovení se dá ukázat na jednoduchém příkladu. V dlouhotrvajícím konkurzu je po provedeném přezkoumání pohledávek a zpeněžení majetku náležícího do majetkové podstaty odvolán dosavadní insolvenční správce, který je nahrazen novým, jehož role spočívá zejména v dokončení vleklých incidenčních sporů a vypracování konečné zprávy. Dle výpočtu odměny u konkurzu by mu nenáležela odměna, proto její výši určí insolvenční soud. Tímto a zároveň možností moderace výše odměny soudem se tedy částečně vyrovnává „podnikatelská nespravedlnost“ daná nemožností samostatného výběru dlužníka. Insolvenční správce totiž nemá mnoho možností, jak ovlivnit vlastnosti daného případu. Nejúčinnějším a zároveň legitimním postupem je získání zvláštního povolení k výkonu funkce zvláštního insolvenčního správce, do jehož působnosti jsou zahrnuty úpadky finančních institucí, které z logiky věci slibují mnohem vyšší příjmy z odměn než například v případě oddlužení fyzických osob.

2.4.2 Slovenská právní úprava

Právo na odměnu a hotové výdaje, nejvýznamnější motivace insolvenčního správce pro výkon jeho funkce, je upraveno obecně pro jednotlivé způsoby řešení úpadku zvláště v ZKR a zároveň rozvedeno ve vyhlášce č. 665/2005. Vzhledem k značnému rozsahu bude rozebráno především ve světle hlavní výzkumné otázky, tedy s důrazem kladeným na odlišnosti a jejich možnou aplikaci v českém insolvenčním prostředí.

Obecně je nutné říci, že insolvenční správce má obdobně jako dle české právní úpravy právo na odměnu, náhradu hotových výdajů⁵⁷ a v případě plátce daně i náhradu DPH, které by

⁵⁴ JÍCHA, Lukáš. Srovnání odměňování soudních exekutorů a insolvenčních správců. *Komorní listy*, 2016, roč. 8, č. 3, s. 9 – 15.

⁵⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. září 2015, sp.zn. 29 NSČR 54/2013.

⁵⁶ Nutno dodat, že dle účinné úpravy ustanovení § 38 odst. 5 InsZ je možné odměnu odvolaného správce stanovit již po předložení zprávy o jeho činnosti, umožňuje-li to stav insolvenčního řízení.

⁵⁷ Hotové výdaje se ve všech způsobech řešení úpadku hradí v prokázané výši.

jinak byl povinen uhradit.⁵⁸ Právo na odměnu v konkurzu vychází z § 43 ZKR a § 10 a násl. vyhlášky č.665/2005 a skládá se ze dvou podsložek, paušální odměny za výkon funkce insolvenčního správce do konání první schůze věřitelů a poměrné částky z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty.

Paušální odměna se určuje v intencích § 12 vyhlášky č. 665/2005 a její výše se odvíjí poměrně od hodnoty majetku uvedeného v soupisu majetkové podstaty. Vzhledem k tomu, že do první schůze věřitelů bude majetek oceněný pouze na základě odhadu insolvenčního správce, ten si tedy může v podstatné míře ovlivňovat výši této své odměny tím, že některé položky uvedené v soupisu majetkové podstaty nadhodnotí.⁵⁹ Na tuto odměnu má insolvenční správce nárok právní moci usnesení soudu, který ji schválil⁶⁰ a uspokojuje se přednostně oproti pohledávkám věřitelů.⁶¹

Poměrná částka z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty se určuje zvláště podle jednotlivých obecných druhů majetku náležícího do majetkové podstaty a jejich specifického výpočtového algoritmu. Druhy majetku se rozumí pohledávky, zisk, nájem a hmotné a nehmotné věci a jiné majetkové hodnoty.⁶² V praxi se nejčastěji bude tato podsložka odměny určovat z poměrné částky z výtěžku zpeněžení hmotných a nehmotných věcí, a to jednotlivě z každé zpeněžené věci.⁶³ Zároveň je stanovená maximální výše této podsložky odměny, jež může být v jednom insolvenčním řízení rozdělena mezi činné insolvenční správce, a nárok na ni vzniká v den rozvrhu výtěžku zpeněžení majetkové podstaty.⁶⁴

Pokud je konkurz zrušen pro nedostatek majetku náležícího do majetkové podstaty, právo insolvenčního správce na odměnu je chráněno ve smyslu § 23 vyhlášky č. 665/2005. V případě zrušení konkurzu před první schůzí věřitelů určí výši odměny insolvenční soud podle obtížnosti případu a řádného plnění povinností ze strany insolvenčního správce. V případě zrušení konkurzu po první schůzi věřitelů náleží insolvenčnímu správci paušální odměna ve smyslu § 12 vyhlášky č. 665/2005.⁶⁵

⁵⁸ § 10 vyhlášky č. 665/2005

⁵⁹ ĎURICA, Milan. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 1. januára 2012, od 1. januára 2012, od 29. apríla 2015 a od 1. januára 2016, Komentár*. 2. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2015, s. 1456

⁶⁰ § 43 ZKR

⁶¹ Toto potvrdil i Ústavní soud v nálezu ze dne 22. října 2014, sp.zn. PL. ÚS 107/2011.

⁶² § 17 – 20 vyhlášky č. 665/2005

⁶³ HUNÁK, Peter. *Spôsob výpočtu odmeny správcu konkurznej podstaty za speňazenie jednotlivej veci alebo súboru majetku* [online]. epravo.sk, 1. dubna 2015 [cit. 8. března 2018]. Dostupné na: <<https://www.epravo.sk/top/clanky/spsob-vypoctu-odmeny-spravcu-konkurznej-podstaty-za-spenazenie-jednotlivej-veci-alebo-suboru-majetku-2839.html>>.

⁶⁴ § 13 a 14 vyhlášky 665/2005

⁶⁵ Tedy minimálně 663,88 eura dle § 12 odst. 1 vyhlášky č. 665/2005

V reorganizaci má od 1. března 2017 insolvenční správce právo na paušální odměnu dle § 12 vyhlášky č. 665/2005⁶⁶ a v oddlužení plněním splátkového kalendáře má právo na 5 % z roční sumy poskytnuté dlužníkem na uspokojení pohledávek věřitelů.⁶⁷

Slovenský zákonodárce tedy zvolil pro výpočet odměny insolvenčního správce v jednotlivých způsobech řešení úpadku úpravu podobnou té české s výše popsanými odlišnostmi. Otázkou je, zda by bylo vhodné takovou úpravu aplikovat i v tuzemském prostředí.

Paušální odměna je založena na zásadě hodnoty dlužníkovy majetku na rozdíl od „české“ odměny za přezkum přihlášených pohledávek, která vychází z výše dlužníkových závazků. Která z nich však lépe odráží smysl odměny a motivaci insolvenčního správce vykonávat svou činnost ve světle zákonných povinností? Pokud budeme vycházet z principu, že výše odměny má být odvislá od náročnosti správcovy činnosti, tak to lépe splňuje odměna za přezkum přihlášených pohledávek. Činnost insolvenčního správce při přezkumu totiž vyžaduje jeho kvalifikovanost, pozornost a pečlivost pro každou jednotlivou pohledávku a výše odměny je odvislá od množství přezkoumaných pohledávek. Oproti tomu paušální odměna vychází z celkové hodnoty oceněného majetku zahrnutého do soupisu majetkové podstaty. Soupis a jeho ocenění sice provádí insolvenční správce, ale zpravidla vychází z údajů předložených dlužníkem, případně znalcem, a zároveň tato činnost je podobně náročná pro jakoukoliv hodnotu majetku. Není tedy důvod, aby insolvenční správce, jehož odměnu například v konkurzu bude tvořit především částka z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty, měl v jednom insolvenčním řízení opakovaně profitovat (či naopak) z okolnosti, na které se vlastním přičiněním nepodílel, tedy hodnoty dlužníkovy majetku. Insolvenční správce je naopak chráněn tím, že jedna podsložka jeho odměny se určuje z rozsahu dlužníkových závazků a druhá z výše dlužníkovy majetku.

Naopak princip zmíněný v předchozím odstavci splňuje slovenská úprava výpočtu poměrné částky z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty v konkurzu. Zpeněžení každého z uvedených druhů majetku vyžaduje jiný stupeň náročnosti činnosti insolvenčního správce, který nelze paušalizovat, je tedy logické tuto činnost pomocí odlišných algoritmů rozdílně ocenit. Stejně tak lze vyhodnotit a českému zákonodárci doporučit aplikaci slovenské úpravy výpočtu odměny insolvenčního správce v oddlužení plněním splátkového kalendáře. Pohyblivá výše odměny odvislá od výše srážek z příjmu dlužníka se zároveň stanovenou minimální hranicí výše konkrétní odměny v této situaci lépe vystihuje specifika a požadavky kladené na insolvenčního správce v jednotlivých případech než paušálně určená částka. Ta totiž vychází

⁶⁶ Do té doby se výše odměny určovala dohodou dlužníka a insolvenčního správce.

⁶⁷ § 24 vyhlášky č. 665/2005; minimálně však 331,94 euro

z předpokladu, že jednotlivé případy oddlužení plněním splátkového kalendáře jsou přiměřeně podobně náročné na činnost insolvenčního správce, což dle autora této práce neodráží realitu.

2.5 Dohled insolvenčního soudu nad činností insolvenčního správce

2.5.1 Česká právní úprava

Jak již bylo uvedeno v úvodní kapitole, insolvenční správce je v insolvenčním řízení procesním subjektem podřízeným insolvenčnímu soudu, z čehož pro něj plynou procesní konsekvence. Činnost insolvenčního správce v průběhu řízení totiž podléhá dohlédací činnosti insolvenčního soudu, jenž tím zajišťuje řádný průběh a účel insolvenčního řízení.⁶⁸ Na dohlédací činnost soudu lze nahlížet ve dvou rovinách, a to prostřednictvím dohlédacích mechanismů ve smyslu ustanovení § 11 InsZ a sankčních mechanismů ve smyslu ustanovení § 32 a § 81 tamtéž.⁶⁹

V rámci dohlédacích mechanismů je insolvenční správce povinen řídit se pokyny insolvenčního soudu, umožnit mu nahlížet do jeho účtů, předkládat na vyzvání zprávy a vysvětlení či si vyžádat souhlas soudu ke zpeněžení majetkové podstaty mimo dražbu.⁷⁰ Povinnost řídit se pokyny soudu však není bezbřehá. Jak vyjudikoval Nejvyšší soud „*insolvenční soud při výkonu dohlédací činnosti není oprávněn uložit insolvenčnímu správci, jaký postoj má zaujmout k přihlášeným pohledávkám.*“⁷¹

V případě, že insolvenční správce neplní řádně povinnosti stanovené zákonem nebo rozhodnutím soudu, hrozí mu zákonné sankce, a to zproštění z funkce insolvenčního správce podle ustanovení § 32 InsZ a pořádková pokuta podle ustanovení § 81 InsZ. Obě tyto sankce jsou zpravidla aplikovatelné pro porušení všech zákonných povinností insolvenčního správce, ale jak je i dovozeno judikaturou, vztahují se zejména k porušení ustanovení § 36 InsZ, které právně zaštiťuje další výkon činnosti insolvenčního správce v průběhu řízení.

Mírnějším z obou sankčních institutů je pořádková pokuta, kterou může insolvenční soud uložit, pokud insolvenční správce neplní řádně své povinnosti dle zákona nebo pokynů insolvenčního soudu, a to opakovaně až do souhrnné výše 200 000 Kč.⁷² Insolvenční soud k aplikaci této sankce přikročí v případě méně závažného pochybení, například pokud insolvenční správce porušil informační povinnost dle ustanovení § 36 odst. 2 InsZ a ztížil tímto

⁶⁸ § 11 InsZ

⁶⁹ Z tohoto vymezení vychází i Ministerstvo v důvodové zprávě ke koncepční novele insolvenčního zákona účinné od 1. července 2017

⁷⁰ § 289 InsZ

⁷¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 29 NSCR 63/2011

⁷² § 81 InsZ

jednáním průběh řízení,⁷³ ale zároveň nejde o pochybení natolik závažné, které by odůvodňovalo zproštění správce z funkce.⁷⁴

V případě závažnějšího pochybení a porušení povinností může insolvenční soud na návrh věřitelského orgánu, dlužníka nebo i bez návrhu rozhodnout o zproštění insolvenčního správce z funkce. Nutno dodat, že pouze pro dané insolvenční řízení nikoliv pro výkon činnosti obecně. Judikatura ve vymezení důvodů ke zproštění správce z funkce je koherentní a jmenuje především vážné porušení povinností dle ustanovení § 36 InsZ a z něj vyplývajících návazných povinností.⁷⁵ Závažnost pochybení však vždy posuzuje přímo insolvenční soud. Důvodem pro zproštění insolvenčního správce z funkce je například zpeněžování majetku náležícího do majetkové podstaty v rozporu se zákazem uvedeným v § 225 odst. 4 InsZ.⁷⁶ Povinností správce po zproštění z funkce je podat insolvenčnímu soudu zprávu o své činnosti, vyúčtování odměny a hotových nákladů a také náklady spojené se spravováním majetku náležícího do majetkové podstaty.⁷⁷

V případě využití sankčních mechanismů dochází k zajímavému prolínání dohlédací činnosti insolvenčních soudů a Ministerstva. Obecně lze totiž vymezit, jak je již naznačeno v úvodní kapitole, že dohlédací činnost Ministerstva se vztahuje k činnosti insolvenčního správce v širším slova smyslu. To znamená, že Ministerstvo též může uložit sankci za porušení povinnosti insolvenčního správce v průběhu řízení dle InsZ. Na rozdíl od insolvenčního soudu, který sankčními mechanismy zajišťuje řádný průběh insolvenčního řízení, Ministerstvo tím vykonává dohled nad regulovanou profesí.⁷⁸ Činí tak prostřednictvím ustanovení § 13 odst. 2 ZIS, podle kterého může zrušit insolvenčnímu správci povolení, pokud závažným způsobem porušuje zákonem stanovenou povinnost a též mu může uložit pokutu za přestupek dle ustanovení § 36b odst. 1 písm. k) tamtéž. Teoreticky se aplikovatelnost dá ukázat na případě, kdy insolvenční správce opakovaně poruší povinnost a soudem mu je uložena pořádková pokuta, protože pochybení nedosahuje aplikace § 32 InsZ, ale zároveň tím je třeba zajistit řádný a plynulý průběh řízení. Avšak závažnost pochybení spočívající v opakování porušení zákonné povinnosti zároveň ohrožuje důvěru veřejnosti v profesi insolvenčního správce a v takovém případě může zakročit Ministerstvo a insolvenčnímu správci, na podnět soudu nebo i bez něj,

⁷³ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. října 2010, sp. zn. 3 VSOL 406/2010

⁷⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. listopadu 2011, sp. zn. 3 VSPH 652/2012

⁷⁵ Za porušení povinností dle § 36 InsZ se však nepovažuje vytváření vlastního právního názoru (zejména při přezkumu pohledávek), který se v budoucnu ukáže jako nesprávný; srov. KOZÁK, Jan a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018, s. 226

⁷⁶ Usnesení Nejvyššího soudu v Praze ze dne 29. června 2017, sp. zn. 29 NSČR 13/2017

⁷⁷ MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *Insolvenční zákon: s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 76

⁷⁸ Důvodová zpráva k zákonu č.64/2017, kapitola 1.5.2

zrušit povolení k výkonu činnosti či uložit mu pokutu za přestupek. Vzhledem k tomu, že sankční mechanismy insolvenčního soudu a Ministerstva sledují jiný objekt ochrany, nejedná se o porušení zásady *ne bis in dem*.⁷⁹

2.5.2 Slovenská právní úprava

Dohlédací činnost insolvenčního soudu vůči insolvenčnímu správci je vymezena v ZKR a uplatňuje se tedy pouze v rámci konkrétního insolvenčního řízení⁸⁰ stejně jako dle českého práva. Slovenský zákonodárce zvolil poněkud nepraktické řešení, že rozsah obecných ustanovení platných pro všechny způsoby řešení úpadku omezil na minimum a například právě dohlédací činnost soudu je upravena pro každý způsob řešení úpadku zvlášť, i když je ve všech případech prakticky totožná a obsahující dohlédací i sankční mechanismy.

V rámci dohlédacích mechanismů si insolvenční soud může vyžádat vysvětlení a zprávy o jeho činnosti, které je insolvenční správce povinen poskytnout. Slovenský insolvenční správce tedy není explicitně vázán pokyny insolvenčního soudu, i když judikatura to dovozuje i v analogii na starší právní předpisy.⁸¹

V případě porušení zákonných povinností insolvenční soud může využít dvou sankčních mechanismů, a to udělení pořádkové pokuty anebo odvolání z funkce pro dané insolvenční řízení. Udělení pořádkové pokuty není v ZKR přímo uvedeno, dovozuje se subsidiárně za aplikace obecného procesního předpisu. Insolvenční soud pořádkovou pokutu udělí insolvenčnímu správci, který neplní jeho pokyny a tím ztěžuje průběh insolvenčního řízení.⁸² A pokud se jedná o závažné nebo opakované porušení zákonných povinností, insolvenčního správce odvolá z funkce pro dané řízení.⁸³ Za závažné porušení se považuje zejména jednání v rozporu s povinností odborné péče dle § 3 ZS.⁸⁴

Dohlédací činnost insolvenčního soudu je tedy dle české i slovenské právní úpravy velmi podobná, obě se uplatní pouze v rámci insolvenčního řízení, česká se jeví jako praktičtější díky uvedení v obecných ustanoveních InsZ a zároveň vyšší míře explicitnosti.

⁷⁹ tamtéž

⁸⁰ § 41, 131 a 166j ZKR

⁸¹ Usnesení Nejvyššího soudu Slovenskej Republiky ze dne 23. února 2010, sp.zn. 5Obo/14/2010

⁸² Tím je § 102 zákona č. 160/2015 Sb, civilný sporový poriadok

⁸³ Např. § 42 ZKR

⁸⁴ Usnesení Nejvyššího soudu Slovenskej Republiky ze dne 20. prosince 2011, sp. zn. 3 Obo 86/2011

3. Práva a povinnosti insolvenčního správce v širším slova smyslu

V této kapitole bude v souladu s úvodním vymezením postavení insolvenčního správce pojednáváno o vybraných právech a povinnostech charakteristických pro veškerou činnost insolvenčního správce vyplývajících ze ZIS a prováděcích předpisů, které budou komparovány s obdobnými instituty dle slovenské právní úpravy. Z rozsáhlé množiny činností, které jsou obsaženy v ZIS, byly zvoleny dle autora této práce ty nejdůležitější vzhledem k jejich významu, aktuálnosti či spornosti ohledně výkladu ze strany samotných insolvenčních správců a Ministerstva jako orgánu veřejnoprávní regulace.

Pro účely této části je nutné zopakovat, že právě Ministerstvo vykonává dle § 36 ZIS státní dohled nad činností insolvenčního správce v širším slova smyslu, který funguje ve dvou fázích, a to prostřednictvím regulace na vstupu a regulace v průběhu výkonu činnosti insolvenčního správce.⁸⁵ Regulací na vstupu se rozumí požadavek na splnění přísných předpokladů pro výkon činnosti insolvenčního správce, jež jsou podmínkou pro vydání povolení Ministerstvem.⁸⁶ A průběžnou regulací je myšlena kontrola řádného plnění povinností ze stran insolvenčních správců vyplývajících z insolvenčních předpisů. Případné porušení těchto povinností může Ministerstvo trestat prostřednictvím sankčních mechanismů stručně vysvětlených v kapitole 2.5.1, tedy pokuty za přestupek nebo zrušení povolení k výkonu činnosti insolvenčního správce.⁸⁷

3.1 Povinné pojištění insolvenčního správce

3.1.1 Česká právní úprava

Insolvenční správce je povinen uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem funkce nebo s činností jeho zaměstnanců po dobu výkonu funkce insolvenčního správce dle InsZ a zároveň zajistit, že toto pojištění trvá po celou dobu jeho výkonu činnosti a zapsání v seznamu insolvenčních správců. Tato povinnost vyplývá z § 23 InsZ a § 6 odst. 1 písm. f) ZIS a výše pojistného plnění je pak upravena ve vyhlášce

⁸⁵ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 175.

⁸⁶ § 6 ZIS

⁸⁷ Zároveň je nutné doplnit, že dohled nad insolvenčním správcem v širším slova smyslu dle slovenské právní úpravy vykonává s obdobnými pravomocemi též Ministerstvo spravedlnosti a porušení zákonných povinností může regulovat prostřednictvím sankčních mechanismů s obdobnými právními důsledky, tedy pokutou (§36 ZS) a vyškrtnutím ze seznamu insolvenčních správců (§ 26 ZS)

o pojistném plnění.⁸⁸ Vzhledem k tomu, že tato povinnost je upravena v obou těchto zákonech, vážou se k jejímu porušení odlišné procesní následky.

Pokud žadatel nesplní tuto povinnost, Ministerstvo mu nevydá povolení k výkonu činnosti insolvenčního správce ve smyslu § 6 ZIS.⁸⁹ Pokud v průběhu činnosti insolvenčního správce zanikne jeho pojištění, může to vést ke zproštění z funkce dle § 32 InsZ insolvenčním soudem⁹⁰ a v krajním případě až ke zrušení povolení vykonávat činnost insolvenčního správce Ministerstvem dle § 13 ZIS.

Z této dvojí regulace vyplývá, že zákonodárce přikládá pojistné povinnosti velkou důležitost a toto bylo od 1. července 2017 ještě posíleno o informační povinnost insolvenčního správce doložit Ministerstvu jednou ročně nejpozději do dvou měsíců po uplynutí předešlého kalendářního roku doklad o trvání pojištění po celý tento kalendářní rok.⁹¹ Vzhledem k povaze této povinnosti je logické, že toto je možné doložit až po konci zkoumaného roku, nikoliv v jeho průběhu.⁹²

3.1.2 Slovenská právní úprava

Insolvenční správce je ve smyslu § 13 ZS povinen uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, za jejíž vznik odpovídá podle ZS i ZKR. Tato povinnost je tedy upravena minimalisticky, zároveň se však vztahuje na veškerou činnost insolvenčního správce, nikoliv pouze na odpovědnost za škodu vzniklou v souvislosti s výkonem funkce v insolvenčním řízení jako dle české právní úpravy.

Je třeba se tedy ptát, zda by se povinné pojištění dle § § 23 InsZ a § 6 odst. 1 písm. f) ZIS vztahovalo i na škodu, která by nevznikla přímo v souvislosti s insolvenčním řízením dle InsZ, ale na škodu vzniklou například v souvislosti s činností na provozovně upravenou v ZIS a vyhlášce o provozovně. Rozbor odpovědnosti insolvenčního správce není tématem této práce, tato stručná stať má pouze naznačit riziko úskalí české právní úpravy a možnou inspiraci pro zákonodárce převzít ustanovení § 13 ZS a povinné pojištění odpovědnosti vymezit v širším rozsahu, než je dosud.

⁸⁸ § 2 vyhlášky o pojistném plnění

⁸⁹ Splnit tuto povinnost nemusí veřejné obchodní společnosti nebo zahraniční společnosti, které mají smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu uzavřenou v jiném členském státě ve smyslu § 8 odst. 4 ZIS

⁹⁰ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. května 2015, sp. zn. 1 VSOL 388/2015

⁹¹ § 14 odst. 3 ZIS

⁹² UNIE SPOLKŮ INSOLVENČNÍCH SPRÁVCŮ. *Pojištění odpovědnosti* [online]. uniespravcu.cz, 9. ledna 2018 [cit. 16. března 2018]. Dostupné na: <<http://www.uniespravcu.cz/2018/01/09/pojisteni-odpovednosti/>>.

3.2 Právo na zřízení provozovny a skutečný výkon činnosti

3.2.1 Česká právní úprava

Revizní novelou s účinností od 1. ledna 2014 bylo do ZIS vloženo právo insolvenčního správce zřídit si kromě svého sídla i provozovnu ve smyslu ustanovení § 5a ZIS. Požadavky na činnosti zajišťované v provozovně, označení a časový rozsah výkonu činnosti byly specifikovány ve vyhlášce o provozovně. Smyslem přijatého ustanovení bylo přiblížit činnost insolvenčního správce dlužníkům a věřitelům, zajistit ekonomickou úsporu oběma stranám a rovnoměrně rozdělit činnost insolvenčních správců vzhledem k relevantnímu trhu.⁹³ Zároveň bylo stanoveno, že v rámci obvodu jednoho konkrétního okresního soudu může mít insolvenční správce pouze sídlo nebo jednu provozovnu, v rámci obvodu jednoho krajského soudu však provozoven více.⁹⁴ Toto ustanovení tedy v praxi znamenalo, že čím více provozoven si insolvenční správci v rámci obvodu jednoho krajského soudu zřídili, tím poměrně zvýšili vlastní nápad případů, a tedy i svůj profit. Vzhledem k tomu, že někteří z nich často neměli dostatek finančních ani personálních prostředků, zřizovali provozovny fiktivní, například v barech, restauracích nebo i v cementárně.⁹⁵ Zároveň jim exponenciálně vzrostl počet případů, kterým nemohli věnovat dostatečnou pozornost, a klesala kvalita insolvenčního řízení a zároveň vzrůstal počet případů, kdy Ministerstvo bylo nuceno využívat sankční mechanismy pro porušení zákonných povinností.⁹⁶ Koncepční novelou s účinností od 1. července 2017 byl tento problém částečně odstraněn, protože v rámci obvodu jednoho krajského soudu sice insolvenční správce může mít více provozoven, ale do seznamu se zapisuje vždy pouze jedna nebo sídlo, tudíž po celé České republice může mít insolvenční správce maximálně sedm „aktivních“ provozoven a sídlo.⁹⁷ Fakticky to tedy vedlo k zániku několika tisíc provozoven insolvenčních správců a rezignaci na původní smysl ustanovení provozoven. Přijaté řešení dle autora této práce není šťastné. Motivací zákonodárce bylo především zvýšit kvalitu insolvenčního řízení a navrátit profesi insolvenčního správce důvěru veřejnosti. Tímto zásahem ale kromě nepoctivých insolvenčních správců trápí i ti, kteří zřizovali provozovny v souladu

⁹³ důvodová zpráva k zákonu č. 64/2017, kapitola 1.3.1

⁹⁴ § 5a odst. 5 zákona o insolvenčních správcích účinného do 30. června 2017, nutno dodat, že v případě obvodu krajských soudů se to týkalo pouze věcí z oblasti oddlužení

⁹⁵ důvodová zpráva k zákonu č. 64/2017, kapitola 1.3.1

⁹⁶ důvodová zpráva k zákonu č. 64/2017, kapitola 1.3.2

⁹⁷ Toto se ale dle § 5a odst. 5 ZIS týká pouze provozoven s odborným zaměřením na řešení úpadku konkursem a oddlužení

s právními předpisy, tudíž by bylo praktičtější pouze důkladněji kontrolovat povinnosti vyplývající především ze ZIS a vyhlášky o provozovně a přísněji trestat správce, kteří je poruší. Ministerstvo může ve smyslu § 13 odst. 2 ZIS zrušit povolení insolvenčnímu správci, který opakovaně porušuje zákonné povinnosti a tímto nástrojem by došlo k „pročištění“ insolvenčního prostředí a zároveň jisté kultivaci.

Důsledkem zneužití původního smyslu práva na zřízení provozovny a částečného snížení kvality insolvenčního prostředí bylo posílení státního dohledu prostřednictvím Ministerstva ve smyslu § 36 ZIS. Zákonnými povinnostmi, které zejména Ministerstvo důrazněji kontroluje, je skutečný výkon činnosti insolvenčního správce v provozovně během úředních hodin dle § 5a odst. 4 ZIS a na to navazující povinnost personálního a materiálního vybavení insolvenčního správce § 13a tamtéž, která bude rozebrána v kapitole 3.3.1.

Význam spojení skutečný výkon činnosti insolvenčního správce není přijímán jednotně, tato rozdílnost způsobuje řadu komplikací a zároveň toto spojení bylo novelou vyhlášky o provozovně během období od 1. srpna 2015 do 13. března 2016 doplněno § 4 odst. 2 této vyhlášky, podle které byl insolvenční správce *„povinen svou nepřetržitou fyzickou přítomností v provozovně po celou dobu úředních hodin zajišťovat alespoň v provozovně umístěné v obvodu soudu rozhodného pro určení, a nemá-li takovou provozovnu, v nejbližší provozovně, činnosti bezprostředně související s tímto insolvenčním řízením.“*⁹⁸ Toto spojení však zrušil Ústavní soud jako protiústavní, protože Ministerstvo nemůže prostřednictvím vyhlášky ukládat nová práva a povinnosti zákonem nestanovené a konstatoval, že *„ani ze zákona o insolvenčních správcích nevyplývá žádný požadavek osobního výkonu funkce insolvenčního správce. Užívá-li pak zákonodárce v tomto zákoně slovní obrat „skutečně vykonává činnost“, není možno je vykládat tak, že se jím rozumí osobní výkon činností samotným správcem, nýbrž že je ve svém sídle či provozovně fakticky činný, byť jsou konkrétní činnosti zajišťovány jeho zaměstnanci nebo jinými pověřenými, zmocněnými osobami.“*⁹⁹

Ministerstvo si však toto spojení vykládá v rozporu s nálezem Ústavního soudu a dle jeho stanoviska insolvenční správce může výkonem funkce pověřit kromě svého zaměstnance i zaměstnance dlužníka, nikoliv však jinou osobu.¹⁰⁰ Tento závěr je naprosto absurdní, v rozporu se zásadou nestrannosti a nezávislosti. Tento Ministerstvo dovozuje především z § 40

⁹⁸ § 4 odst. 2 vyhlášky č. 355/2013 Sb.

⁹⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 9. února 2016, Pl.ÚS 17/15, odst. 36

¹⁰⁰ MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *STANOVISKO k přípustnosti účasti třetích osob na činnosti insolvenčního správce v rámci insolvenčního řízení majetku* [online]. asis.cz, 1. listopadu 2017 [cit. 2. března 2018]. Dostupné na: <http://www.asis.cz/create_file.php?id=585>.

odst. 3 InsZ, který určuje okruh osob, které za něj mohou jednat v soudních a jiných řízeních a neobsahuje právo pověřit jinou osobu. Evidentně tak nerozlišuje dvojí postavení insolvenčního správce, tedy skutečnost, že InsZ zavazuje pouze osoby v rámci daného řízení, nikoliv však obecně pro veškerý výkon jejich činnosti. A činnost na provozovně přímo nesouvisí s konkrétním insolvenčním řízením a je upravena v ZIS a vyhlášce o provozovně a v těchto předpisech není nikde zakázáno pověřit výkonem funkce jiné osoby, jak výše dovodil i Ústavní soud.

V praxi ale tento mylný výklad znamená, že Ministerstvo v rámci kontrol prováděných na provozovnách požaduje po insolvenčních správcích doložit zaměstnanecké smlouvy osob přítomných na provozovně a jejich absenci hodnotí jako porušení popsaného ustanovení. Pokutu za přestupek dle § 36b odst. 1 písm. g) ZIS za toto neukládá pouze z důvodu, že dle přechodných ustanovení ke koncepční novele tak může postupovat až od 1. července 2018. Tento přístup dle autora práce může být vnímán jako svévole ze strany Ministerstva, které nerespektuje závazné rozhodnutí Ústavního soudu a vynucuje plnění povinností bez zákonného základu. Smysl tohoto postoje Ministerstva vychází z údajného „vzdalování činnosti insolvenčních správců“ tím, že insolvenční správci využívají v rámci své činnosti jiné osoby. Tento názor se dá vyvrátit tvrzením, že insolvenční správce vykonávající činnost řádně ve světle principů dle § 36 InsZ je povinen často komunikovat s dlužníkem a věřiteli.¹⁰¹ Z toho důvodu tedy musí tuto důležitější a náročnější agendu vykonávat sám nebo prostřednictvím odborně způsobilých zaměstnanců a „jednodušší“ administrativní činnosti na provozovnách pověřuje jiné osoby z důvodů čistě pragmatických a ekonomických. Pokud by však musel všechny tyto osoby zaměstnat, neúměrně by to zvýšilo jeho náklady a z ekonomických důvodů by byl nucen provozovny uzavřít a vykonávat svoji činnost pouze v omezeném rozsahu a tím by se skutečně „vzdálil“ účastníkům insolvenčního řízení.

3.2.2. Slovenská právní úprava

Slovenský zákonodárce nerozlišuje mezi termíny sídlo a provozovna insolvenčního správce, oboje subsumuje pod termín kancelář insolvenčního správce. Právo insolvenčního správce na zřízení kanceláře je upraveno v § 7 ZS a stanovuje odlišná pravidla pro insolvenčního správce jako fyzickou osobu a jako právnickou osobu. Fyzická osoba může

¹⁰¹ UNIE SPOLKŮ INSOLVENČNÍCH SPRÁVCŮ. *Reakce Unie spolků insolvenčních správců na vyjádření Ministerstva spravedlnosti v článku na www.ceska-justice.cz* [online]. Uniesprávce.cz, 20. listopadu 2017 [cit. 14. března 2018]. Dostupné na: <http://www.uniespravcu.cz/2017/11/20/reakce-unie-spolku-insolvencnich-spravcu-vyjadreni-ministerstva-spravedlnosti-clanku-www-ceska-justice-cz/>.

mít zřízenou pouze jednu kancelář, tedy fakticky nemá právo na zřízení provozovny. Naopak právnická osoba může mít zřízených více kanceláří,¹⁰² vždy však pouze jednu v obvodu jednoho krajského soudu. Právnická osoba tedy má obdobné právo na zřízení provozovny jako insolvenční správce dle české právní úpravy.

Odlišnosti lze však nalézt v požadavku na skutečný výkon činnosti insolvenčního správce v provozovně. Zatímco dle současného výkladu Ministerstva je český insolvenční správce povinen vykonávat svou činnost v provozovně sám nebo prostřednictvím svého zaměstnance či zaměstnance dlužníka, slovenský insolvenční správce může výkonem činnosti pověřit i jinou osobu s odbornými vědomostmi a zkušenostmi, pokud to je účelné a hospodárné ve smyslu § 11 odst. 2 ZS.

Vzhledem k tomu, že ustanovení § 11 odst. 2 je upraveno v ZS, je zřejmé, že se uplatní pro veškerou činnost insolvenčního správce, nikoliv pouze pro insolvenční řízení. Zároveň vzhledem ke zvolenému znění nemohou být spory ohledně výkladu, protože je stanoven přesný výčet osob, které insolvenční správce může pověřit výkonem činnosti a slouží to lépe svému účely než neurčitý právní pojem, jehož význam je nutno dovozovat, což může vyvolat spory.¹⁰³ A v neposlední řadě slovenský insolvenční správce může pověřit výkonem činnosti jinou osobu pouze ve světle účelnosti a hospodárnosti, tím je tedy vyloučeno riziko nepřiměřeného „vzdalování činnosti insolvenčních správců“, na které se odkazuje Ministerstvo.

Ustanovení § 11 odst. 2 ZS dle autora této práce nabízí vhodné a zároveň jednoduché řešení problematiky skutečného výkonu činnosti dle § 5a odst. 4 ZIS zmíněného v kapitole 3.2.1, protože na jedné straně nevyklučuje veřejnoprávní regulaci ochrany základních principů insolvenčního prostředí, na straně druhé reflektuje insolvenčního správce jako podnikatele vykonávajícího tuto činnost za účelem osobního profitu.

3.3 Personální a materiální vybavení

3.3.1 Česká právní úprava

Od 1. července 2017 nabytí účinnosti koncepční novely jsou insolvenční správci dle § 13a ZIS povinni zajistit personální a materiální vybavení. Tato povinnost je společná pro insolvenční správce, kteří již k 1. červenci 2017 vykonávají činnost insolvenčního správce a i pro žadatele o povolení, kteří musí toto doložit jako jeden z předpokladů pro vydání povolení

¹⁰² Úprava poskytovaných činností, jejich časového rozsahu a označení kanceláře je uvedena ve vyhlášce č. 666/2005

¹⁰³ Viz § 5a odst. 4 ZIS

k výkonu činnosti insolvenčního správce ve smyslu § 6 odst. 1 písm. g) ZIS. Zákonodárce se tedy rozhodl pokračovat v přísnější regulaci výkonu činnosti insolvenčního správce a smyslem této povinnosti je zajistit kvalifikovaný a dostatečně početný personál a vhodně vybavené a přiměřeně velké prostory, kde insolvenční správce vykonává svou činnost. Přijetí ustanovení § 13a ZIS v této podobě je však problematické a dá se očekávat, že bude z několika níže předestřených důvodů předmětem soudního řízení.

Z § 13a odst. 1 ZIS vyplývá, že insolvenční správce je povinen zajistit personální a materiální vybavení přiměřené povaze, rozsahu a složitosti vykonávaných činností. Přesný obsah této povinnosti má být dle odst. 2 stejného ustanovení stanoven vyhláškou o personálním a materiálním vybavení, která však nebyla zatím vydána, druhý návrh jejího znění byl teprve 19. února 2018 Ministerstvem zveřejněn a postoupen k schvalovacímu procesu.¹⁰⁴ Propojení zákonné a podzákonné regulace pomocí této formulace však může být stejně jako v případě požadavku na osobní výkon činnosti insolvenčního správce rozebraného v kapitole 3.2.1. problematické, vyhláška dle článku 79 odst. 3 Ústavy nemůže stanovovat nové povinnosti, které nejsou stanoveny právním předpisem.¹⁰⁵ Ministerstvo v předkládací zprávě sice uvádí, že vyhláška pouze konkretizuje povinnosti uvedené dle § 13a ZIS, ale na příkladu se dá doložit opak. Například na vzorové situaci, kdy se insolvenční správce ve své praxi zaměřuje pouze na způsob řešení úpadku oddlužením a tuto činnost vykonává ve více než 150 případech za asistence jednoho zaměstnance v souladu s principy dle § 36 InsZ a ostatními zákonnými povinnostmi. Vzhledem k řádnému plnění zákonných povinností lze dospět k závěru, že má zajištěno personální vybavení ve smyslu § 13a ZIS. Nové znění připravované vyhlášky o personálním a materiálním vybavení však v § 3 stanovuje, že v případě zmíněného počtu případů musí mít insolvenční správce alespoň dva odborně způsobilé zaměstnance, aniž by toto ustanovení nějakým způsobem reflektovalo náročnost této činnosti. „*Stanovení počtu zaměstnanců na základě statistických údajů bez bližší specifikace složitosti by bylo zajisté uložením povinnosti.*“¹⁰⁶ A tedy v rozporu s článkem 79 odst. 3 Ústavy.

Vzhledem k turbulentní politické situaci nemá smysl rozebírat konkrétní obsah vyhlášky o personálním a materiálním vybavení,¹⁰⁷ obecně však lze poukázat na nesprávnost

¹⁰⁴ ROSŮLKOVÁ, Jana. *Pelikán vyhláškou upravuje požadavky na materiální a personální vybavení insolvenčních správců* [online]. Ceskajustice.cz, 26. února 2018 [cit. 14. března 2018]. Dostupné na: <<http://www.ceska-justice.cz/2018/02/pelikan-vyhlas-kou-upravuje-pozadavky-materialni-personalni-vybaveni-insolvencnich-spravcu/>>.

¹⁰⁵ K tomuto závěru dospěl i Ústavní soud ve výše zmíněném nálezu ze dne 9. února 2016, Pl.ÚS 17/15

¹⁰⁶ STANISLAV, Antonín, KOZÁK, Jan. *Zákon o insolvenčních správcích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 112.

¹⁰⁷ Úprava materiálního vybavení dle § 10 a násl. návrhu vyhlášky o personálním a materiálním vybavení nahrazuje znění vyhlášky o provozovně, která má být nabytím účinnosti této vyhlášky zrušena.

paušalizace této povinnosti, především co se týče personálního vybavení. Každý insolvenční správce při výkonu své činnosti postupuje jiným způsobem, on a jeho zaměstnanci mají specifické vlastnosti a schopnosti. Nelze tedy vzhledem k osobnostním specifikům obecně stanovit přesný počet zaměstnanců potřebný k výkonu činnosti insolvenčního správce ve smyslu § 13a odst. 1 ZIS a ostatních zákonných povinností. Je tedy nepatřičné toto paušálně regulovat podzákonným předpisem ex ante. Ministerstvo navíc v rámci průběžné veřejnoprávní regulace dohlíží na výkon činnosti insolvenčních správců ve smyslu § 36 ZIS a má tedy pravomoc kontrolovat řádné plnění této zákonné povinnosti dle specifik konkrétního případu a porušení trestat prostřednictvím sankčních mechanismů¹⁰⁸ a zároveň v rámci veřejnoprávní regulace na vstupu nevydá povolení k výkonu činnosti insolvenčního správce žadateli, který nedoloží splnění povinnosti personálního a materiálního vybavení ve smyslu § 6 odst. 1 písm. g) ve spojení s § 13a odst. 1 ZIS.¹⁰⁹

Z dvojího pojetí veřejnoprávní regulace této povinnosti vyplývá minimálně sporný následek. Insolvenční správce vykonávající činnost před 1. červencem 2017 má dle přechodných ustanovení koncepční novely čas až do 30. června 2018 přizpůsobit své personální a materiální vybavení účinnému znění ZIS, naopak žadatel o vydání povolení musí tuto povinnost splňovat ex ante,¹¹⁰ i když fakticky ještě činnost insolvenčního správce nevykonává a nemusí mít pro to dostatek finančních prostředků. Oproti již praktikujícímu insolvenčnímu správci je tedy v tomto ohledu bezdůvodně znevýhodňován, ne-li přímo diskriminován.¹¹¹

Na závěr této kapitoly je nutné říci, že Ministerstvo v rámci prováděných kontrol provozoven insolvenčních správců kontroluje personální a materiální vybavení insolvenčního správce v intencích připravované, ale dosud neúčinné vyhlášky o personálním a materiálním vybavení (konkrétně dle verze z roku 2017), tedy v rozporu se zákonem. Například posuzuje výměru plochy provozovny nebo množství kancelářského nábytku.¹¹² Tyto poznatky vychází z osobních zkušeností autora této práce a korespondují se Stanoviskem Unie insolvenčních správců.¹¹³

¹⁰⁸ Dle přechodných ustanovení k § 64/2017 lze pokutu za přešůpek podle § 36b odst. 1 písm. b) uložit až od 1. srpna 2018

¹⁰⁹ K závěru o nadbytečnosti vyhlášky dospěla i UNIE SPOLKŮ INSOLVENČNÍCH SPRÁVCŮ. *Vyjádření Unie k návrhu vyhlášky* [online]. Uniesprávců.cz, 8. března 2018 [cit. 15. března 2018]. Dostupné na: <http://www.uniespravcu.cz/2018/03/08/vyjadreni-unie-k-navrhu-vyhlasiky/>.

¹¹⁰ důvodová zpráva koncepční novely, s. 109

¹¹¹ STANISLAV, Antonín, KOZÁK, Jan. *Zákon o insolvenčních správcích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 113.

¹¹² Dle § 12 vyhlášky o personálním a materiálním vybavení, verze z roku 2017

¹¹³ UNIE SPOLKŮ INSOLVENČNÍCH SPRÁVCŮ. *Říjnové stanovisko Unie insolvenčních správců* [online]. Uniesprávců.cz, 30. října 2017 [cit. 7. února 2017]. Dostupné na: <http://www.uniespravcu.cz/2017/10/30/rijnove-stanovisko-unie/>.

3.3.2. Slovenská právní úprava

Slovenské insolvenční právo neobsahuje ucelený požadavek na personální a materiální vybavení insolvenčního správce, prvky této povinnosti však lze vyvodit ze ZS i vyhlášky č. 666/2005. Insolvenční správce právnická osoba má právo na zřízení více kanceláří ve smyslu § 7 ZS, pouze pokud ustanoví svého zástupce z řad statutárního orgánu této právnické osoby, který je pověřen výkonem činnosti insolvenčního správce, a zároveň zaměstnanci či jiné osoby pověřené výkonem činnosti musí mít odborné znalosti a zkušenosti. Slovenský zákonodárce tedy minimalisticky upravil pouze požadavek na kvalitu zástupců a pověřených zaměstnanců či jiných osob insolvenčního správce, nikoliv na kvantitu vzhledem k vykonávané činnosti.

A dle stejného ustanovení musí insolvenční správce zajistit přiměřené technické vybavení kanceláře a minimální výměru plochy provozovny, jejíž konkrétní výše je stanovena v § 2 vyhlášky č. 666/2005. Na požadavku minimální plochy provozovny se dá názorně poukázat na postup, jakým způsobem lze stanovit povinnost konkretizovanou podzákoným předpisem tak, aniž by tento stanovoval nové povinnosti v rozporu s Ústavou. Pokud je stanoven zákonem požadavek na minimální plochu provozovny a její výše je konkretizována prováděcí vyhláškou k tomuto ustanovení, je tento postup zcela v pořádku, protože z vyhlášky nevyplývá nová povinnost. Pokud však v zákoně je neurčitě uveden požadavek na materiální vybavení přiměřené povaze vykonávané činnosti a poté je podzákoným předpisem stanovena povinná minimální plocha provozovny, je toto přinejmenším sporné, protože zákonný požadavek je subjektivního charakteru, může jej ovlivnit mnoho proměnných, zato požadavek stanovený podzákoným předpisem objektivního charakteru s potenciálním rizikem stanovení nové povinnosti. Český zákonodárce by se tedy mohl inspirovat formulací povinnosti na minimální výměru plochy provozovny dle § 7 ZS a § 2 vyhlášky č. 666/2005 pro ustanovení povinnosti personálního a materiálního vybavení insolvenčního správce, aby toto naformuloval způsobem plně vyhovujícím článku 79 odst. 3 Ústavy.

4. Shrnutí a úvaha de lege ferenda

Ve světle hlavní výzkumné otázky byla představena vybraná práva a povinnosti insolvenčního správce určující právní rámec jeho další činnosti, jež byla komparována se slovenskou právní úpravou s případným naznačením možnosti novelizace českého insolvenčního prostředí. Dle názoru autora je pro účely této práce vhodné si tři základní pilíře potencionální novelizace inspirované slovenskou právní úpravou stručně shrnout a zamyslet se nad jejich možnými důsledky.

Tato práce vychází ze zásady dvojího postavení insolvenčního správce, primární inspirací pro českého zákonodárce by tedy měla být „zákonná ukotvenost“ práv a povinností insolvenčního správce dle slovenských insolvenčních předpisů. V ZKR jako procesním předpise jsou upraveny činnosti aplikovatelné pouze pro konkrétní insolvenční řízení, například právo na odměnu a hotové výdaje. Naopak v ZS práva a povinnosti aplikovatelné pro veškerý výkon činnosti, například obecné principy činnosti insolvenčního správce ve smyslu § 3 ZS. Toto principiální vymezení předchází diskusím ohledně působnosti a závaznosti jednotlivých norem. Pokud by tedy povinnost mlčenlivosti ve smyslu § 45 InsZ byla upravena v ZIS, nebyly by pochyby ohledně časového rozsahu této povinnosti. Stejně tak by dle názoru autora bylo účelné základní principy činnosti insolvenčního správce ve smyslu § 36 InsZ zakomponovat do obecného předpisu, tedy ZIS, zavazovaly by pak insolvenčního správce v širším slova smyslu, což by mohlo přispět ke zvýšení kvality insolvenčního řízení. A obecná působnost ustanovení zakotvených v ZIS by měla být hlavní devízou úpravy práv a povinností insolvenčního správce, u kterých by to dávalo vzhledem k jejich povaze smysl, v tomto insolvenčním předpisu ve větším rozsahu než dosud. Kromě výše zmíněných povinností by bylo účelné zde právně zakotvit pověřovací právo insolvenčního správce a svěřit některý výkon jeho činnosti jiné osobě. Naopak právo na odměnu a hotové výdaje či povinnost upozornit na vlastní podjatost jsou vázány na konkrétní insolvenční řízení, tudíž jejich zakotvení v InsZ je na místě. Toto právní vodítko by zvýšilo přehlednost vztahu mezi InsZ a ZIS a zároveň předcházelo sporům ohledně působnosti jednotlivých norem v těchto zákonech uvedených.

Za další pilíř možné inspirace pro českého zákonodárce lze považovat právní zakotvení některých práv a povinností slovenského insolvenčního správce na zákonné a podzákonné úrovni. Na zákonné úrovni, především v ZS, jsou uvedena konkrétní práva a povinnosti, která jsou dále pouze rozváděna provádějící vyhláškou. Například v kapitole 3.3.2 uvedený požadavek na minimální výměru plochy kanceláře insolvenčního správce ve smyslu § 7 ZS a vyhlášky č. 666/2005. Naopak v ČR jsou nyní tendence ze strany Ministerstva zákonné

požadavky kladené na insolvenčního správce „zaobalovat“ do neurčitých termínů, například přiměřenost personálního a materiálního vybavení vzhledem k rozsahu, povaze či složitosti vykonávané činnosti ve smyslu § 13a odst. 1 ZIS nebo povinnost skutečného výkonu činnosti na provozovně ve smyslu § 5a odst. 4 ZIS. Na jednu stranu tím je insolvenčnímu správci ponechán prostor pro plnění této povinnosti vzhledem ke specifickým jím vykonávaných činností. Například se lze domnívat, že insolvenční správce specializující se na řešení úpadku oddlužením bude vázán odlišnými požadavky především na personální vybavení ve světle § 13a odst. 1 ZIS než jiný správce specializující se na řešení úpadku konkurzem. A je poté na Ministerstvu jako dohlížejícím orgánu, aby toto posoudilo i v souvislosti se specifiky konkrétních případů.¹¹⁴ Na druhou stranu tím je značně omezena možnost tuto povinnost dále rozvádět a konkretizovat prováděcí vyhláškou, protože tím by byl nastaven obecný právní rámec vylučující volnější zákonné znění povinnosti, který by byl v rozporu s článkem 79 odst. 3 Ústavy. Českému zákonodárci tedy lze doporučit především dva způsoby, jak se vyhnout nastíněnému problému – inspirovat se uvedeným postupem zakotvení práv a povinností insolvenčního správce na zákonné a podzákonné úrovni dle slovenských insolvenčních předpisů nebo tyto činnosti upravovat na zákonné úrovni obdobně jako požadavek na personální a materiální vybavení ve smyslu § 13a odst. 1 ZIS, ale již bez bližší konkretizace na podzákonné úrovni.¹¹⁵ A třetím alternativním způsobem je na zákonné úrovni upravit povinnost obdobně jako požadavek na personální a materiální vybavení ve smyslu § 13a odst. 1 ZIS a na podzákonné úrovni poté důsledně upravit všechny možnosti, které vzhledem ke specifickým daných případů mohou nastat v souladu se stanovenou povinností.

A závěrečný třetí pilíř možnosti novelizace českého insolvenčního prostředí lze spatřovat v důrazu kladeném na vyšší míru reflektování insolvenčního správce jako subjektu *sui generis* nadaného podnikatelskými rysy ve snaze vytěžit ze svého postavení co největší osobní profit. Tedy jakousi pozitivní motivaci k řádnému výkonu činnosti. A slovenská právní úprava tuto motivaci insolvenčního správce v některých ohledech vhodně vystihuje, a to i ve prospěch insolvenčního řízení. Jako vzorový příklad lze uvést právo insolvenční správce pověřit výkonem své činnosti i jiné osoby než pouze zaměstnance, pokud to je účelné a hospodárné ve smyslu § 11 odst. 2 ZS. Insolvenční správce tedy může ve světle tohoto ustanovení rozprostřít svoji činnost mezi více osob, kvalifikované úkony vykonávat sám nebo

¹¹⁴ STANISLAV, Antonín, KOZÁK, Jan. *Zákon o insolvenčních správcích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 112.

¹¹⁵ K druhé variantě se v případě personálního a materiálního vybavení klaní i Kozák In ¹¹⁵ STANISLAV, Antonín, KOZÁK, Jan. *Zákon o insolvenčních správcích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 111.

prostřednictvím svých zkušených zaměstnanců a jednoduššími administrativními úkony pověřit jiné osoby. Díky tomu insolvenční správce ušetří výdaje spojené se zaměstnáváním dalších pracovníků, které hodlá využít pouze pro administrativu, a zároveň se může plně koncentrovat na úkony zásadní pro řádný průběh insolvenčního řízení, a tím zvýšit jeho kvalitu. A prvky pozitivní motivace lze najít i v úpravě práva na odměnu a hotové výdaje, kde je výše odměny určována podle náročnosti provedených činností. Hlavně tedy v případě poměrné odměny z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty, která se určuje dle odlišného algoritmu pro různé druhy majetku, a reflektuje tudíž obecně rozdílnou obtížnost spojenou se zpeněžením takového majetku. Pro českého zákonodárce mohou být tyto prvky pozitivní motivace vhodným nástrojem ke zvýšení kvality insolvenčního řízení a doplňkem k motivaci negativní, jež byla dosud upřednostňována především prostřednictvím rozšíření dohlédací činnosti ze strany Ministerstva.

Závěr

Tématem této diplomové práce byla vybraná práva a povinnosti insolvenčního správce určující právní rámec jeho další činnosti. Práce byla rozdělena do čtyř kapitol, kde v úvodní teoretické části byly vymezeny insolvenční předpisy, ze kterých vyplývají rozebíraná práva a povinnosti insolvenčního správce a poté především postavení insolvenčního správce. Pro účely této práce bylo nutné si vymežit dvojí postavení insolvenčního správce, konkrétně jako subjektu insolvenčního řízení vázaného InsZ (insolvenční správce v užším slova smyslu) a jako profesí regulované ZIS a obecnými předpisy (insolvenční správce v širším slova smyslu), a to z důvodu pochopení vzájemného vztahu a působnosti činností zakotvených v InsZ a ZIS. Zároveň byl insolvenční správce vymezen jako subjekt *sui generis* nadaný veřejnoprávními i soukromoprávními rysy.

Druhá a třetí kapitola práce v souladu s dvojím postavením insolvenčního správce představily vybraná práva a povinnosti, které vyplývají z InsZ a to takové, jež se dají uplatnit v průběhu celého insolvenčního řízení či je jimi insolvenční správce vázán po celou dobu výkonu své funkce v insolvenčním řízení a poté práva a povinnosti charakteristická pro veškerý výkon jeho činnosti vyplývající ze ZIS. Tyto činnosti byly analyticky rozebrány a zároveň ve světle hlavní výzkumné otázky komparovány s obdobnými činnostmi dle slovenské právní úpravy a připojeny byly též návrhy možné novelizace. A čtvrtá kapitola posloužila ke shrnutí hlavních závěrů předchozích částí, především východisek novelizace českých insolvenčních předpisů na základě provedené komparace.

Na základě výše uvedeného se lze domnívat, že cíle práce bylo dosaženo a zároveň v textu byla zodpovězena hlavní výzkumná otázka. Vzhledem k povaze práce, jež obsahuje mnoho dílčích výzkumů provedených v souvislosti s nastolenou výzkumnou otázkou, autor odkazuje na konkrétní závěry a odpovědi uvedené ve vlastním textu práce, především pak na čtvrtou kapitolu vymežující základní pilíře možné novelizace.

Pracovní hypotéza byla potvrzena, v rámci jednotlivých kapitol bylo zdokumentováno, že slovenská právní úprava vhodněji reflektuje dvojí postavení insolvenčního správce a tím předchází úskalím, které z nedostatečného uchopení této problematiky českým zákonodárcem a Ministerstvem pramení.¹¹⁶

Z hlediska přínosu pro akademickou obec bylo ambicí autora poukázat zejména na odlišnosti v obou komparovaných řádech s návrhy možné novelizace českých insolvenčních předpisů a užití u nás problematicky aplikovaného pojetí dvojího postavení insolvenčního

¹¹⁶ Konkrétně lze odkázat na závěry kapitol 2.1, 2.3 a 3.2

správce, které je naopak charakteristické pro slovenskou právní úpravu. Závěry lze považovat za unikátní, jejich přínosnost je však na posouzení kritického čtenáře. A významnou devízou práce je dle autora fakt, že působí jako mozaika, každá část má vzhledem k cíli práce a úzkému vymezení tématu svůj smysl.

Na závěr lze doplnit, že další výzkum v rámci tohoto tématu by mohl směřovat ke komparaci s dalšími v základních rysech podobnými právními řády anebo též v rozšíření o práva a povinnosti insolvenčního správce dle jednotlivých fází insolvenčního řízení.

Bibliografie

Monografie

- ĎURICA, Milan. *Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii*. 3. vydání. Žilina: Eurokodex s.r.o., 2012. 1024 s.
- ĎURICA, Milan. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 1. januára 2012, od 1. januára 2012, od 29. apríla 2015 a od 1. januára 2016, Komentár*. 2. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2015. 1456 s.
- HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 1504 s.
- Kozák, Jan, Dadam, Alexandr, Pachel, Lukáš. *Insolvenční zákon a předpisy související*. Komentář. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. 1668 s.
- KOZÁK, Jan a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. 1840 s.
- MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *Insolvenční zákon: s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014. 76 s.
- RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017. 624 s.
- STANISLAV, Antonín, KOZÁK, Jan. *Zákon o insolvenčních správcích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 240 s.

Časopisecké a internetové články

- HUNÁK, Peter. *Spôsob výpočtu odmeny správcu konkurznej podstaty za speňazenie jednotlivej veci alebo súboru majetku* [online]. epravo.sk, 1. dubna 2015 [cit. 8. března 2018]. Dostupné na: <<https://www.epravo.sk/top/clanky/spsob-vypoctu-odmeny-spravcu-konkurznej-podstaty-za-spenazenie-jednotlivej-veci-alebo-suboru-majetku-2839.html>>.
- JÍCHA, Lukáš. Srovnání odměňování soudních exekutorů a insolvenčních správců. *Komorní listy*, 2016, roč. 8, č. 3, s. 9 – 15.
- MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *STANOVISKO k přípustnosti účasti třetích osob na činnosti insolvenčního správce v rámci insolvenčního řízení majetku* [online]. asis.cz, 1. listopadu 2017 [cit. 2. března 2018]. Dostupné na: <http://www.asis.cz/create_file.php?id=585>.

- PAVLIŠ, Martin. *Je insolvenční správce podnikatelem?* [online]. ismorava.cz, 27. února 2017 [cit. 18. ledna 2018]. Dostupné na: <<http://www.ismorava.cz/novinky/342-je-insolvenni-spravce-podnikatelem>>.
- RICHTER, Tomáš. K podjatosti insolvenčního správce. *Právní rozhledy*, roč. 24, č. 15-16/2016, s. 524
- ROSŮLKOVÁ, Jana. *Pelikán vyhláškou upravuje požadavky na materiální a personální vybavení insolvenčních správců* [online]. Ceskajustice.cz, 26. února 2018 [cit. 14. března 2018]. Dostupné na: <<http://www.ceska-justice.cz/2018/02/pelikan-vyhlas-kou-upravuje-pozadavky-materialni-personalni-vybaveni-insolvencnich-spravcu/>>.
- TOMÁŠ, Michal. *Výpočet odměny insolvenčních správců v konkursu* [online]. epravo.cz, 6. listopadu 2014 [cit. 25. února 2018]. Dostupné na: <<https://www.epravo.cz/top/clanky/vypocet-odmeny-insolvenčního-spravce-v-konkursu-95710.html>>.
- UNIE SPOLKŮ INSOLVENČNÍCH SPRÁVCŮ. *Říjnové stanovisko Unie insolvenčních správců* [online]. Uniespravcu.cz, 30. října 2017 [cit. 25. ledna 2018]. Dostupné na: <<http://www.uniespravcu.cz/2017/10/30/rijnove-stanovisko-unie/>>.
- UNIE SPOLKŮ INSOLVENČNÍCH SPRÁVCŮ. *Reakce Unie spolků insolvenčních správců na vyjádření Ministerstva spravedlnosti v článku na www.ceska-justice.cz* [online]. Uniespravcu.cz, 20. listopadu 2017 [cit. 14. března 2018]. Dostupné na: <<http://www.uniespravcu.cz/2017/11/20/reakce-unie-spolku-insolvencnich-spravcu-vyjadreni-ministerstva-spravedlnosti-clanku-www-ceska-justice-cz/>>.
- UNIE SPOLKŮ INSOLVENČNÍCH SPRÁVCŮ. *Vyjádření Unie k návrhu vyhlášky* [online]. Uniespravcu.cz, 8. března 2018 [cit. 15. března 2018]. Dostupné na: <<http://www.uniespravcu.cz/2018/03/08/vyjadreni-unie-k-navrhu-vyhlas-ky/>>.
- UNIE SPOLKŮ INSOLVENČNÍCH SPRÁVCŮ. *Pojištění odpovědnosti* [online]. uniespravcu.cz, 9. ledna 2018 [cit. 16. března 2018]. Dostupné na: <<http://www.uniespravcu.cz/2018/01/09/pojisteni-odpovednosti/>>.

Právní předpisy

- Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 7/2005 Sb., o konkurze a reštrukturalizácii
- Zákon č. 8/2005 Sb., o správcích
- Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 294/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 64/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
- Vyhláška č. 665/2005, Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška č. 666/2005, Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o Kancelárskom poriadku pre správcov
- Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 314/2007 Sb., o minimálním limitu pojistného plnění a minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 355/2013 Sb., o úředních hodinách provozovny, o označování sídla a provozovny a o činnostech, které je insolvenční správce povinen zajišťovat v provozovně, ve znění pozdějších předpisů
- Návrh vyhlášky o materiálním a personálním vybavení provozovny a standardech výkonu funkce insolvenčního správce, znění 2017, 2018

Judikatura

- Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17.6.1998, bod XIX, Cjpn 19/98, k výkladu ustanovení zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání

- Nález Ústavního soudu ze dne 25. června 2002, sp. zn. Pl. ÚS 36/01
- Nález Ústavního soudu ze dne 13. července 2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10
- Nález Ústavního soudu ze dne 22. října 2014, sp.zn. PL. ÚS 107/2011
- Nález Ústavního soudu ze dne 9. února 2016, sp.zn. P. ÚS 17/15
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. listopadu 2011, sp. zn. 3 VSPH 652/2012
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. června. 2013, sp. zn. 3 VSPH 1589/2012
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. září 2015, sp. zn 3 VSPH 1644/2015
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. září 2014, sp. zn. 1 VSPH 1280/2014
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. října 2010, sp. zn. 3 VSOL 406/2010
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. května 2015, sp. zn. 1 VSOL 388/2015
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. září 2010, sp. zn. 29 NSČR 27/2010
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. dubna 2012, sp. zn. 29 Cdo 1400/2010
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. listopadu 2013, sp. zn. 29 NSCR 63/2011
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2014, sp. zn. 29 NSČR 78/2013
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. září 2015, sp. zn. 29 NSČR 54/2013
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. února 2016, sp. zn. 29 NSČR 56/2014
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. července 2016, sp. zn. 29 Cdo 49/2014
- Usnesení Nejvyššího soudu v Praze ze dne 29. června 2017, sp. zn. 29 NSČR 13/2017
- Usnesení Najvyššího súdu Slovenskej Republiky ze dne 23. února 2010, sp. zn. 5Obo/14/2010
- Usnesení Najvyššího súdu Slovenskej Republiky ze dne 20. prosince 2011, sp. zn. 3 Obo 86/2011
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 18. července 2017, sp. zn. ÚS 1704/17

Jiné

- Důvodová zpráva k zákonu č.64/2017

Abstrakt

Vybraná práva a povinnosti insolvenčního správce

Tato diplomová práce se věnuje vybraným právům a povinnostem insolvenčního správce ve světle jeho dvojího postavení. Tedy z hlediska jeho role v insolvenčním řízení představuje práva a povinnosti, které se uplatní během celého řízení, a zároveň z hlediska insolvenčního správce jako profese představuje práva a povinnosti charakteristické pro veškerý výkon jeho činnosti. Tyto následně komparuje s obdobnými činnostmi dle slovenských právních předpisů s možností novelizace českého insolvenčního prostředí.

Práce je rozdělena do čtyř hlavních kapitol. V úvodní teoretické kapitole vymezuje prameny insolvenčního práva a procesní postavení insolvenčního správce a to pouze v rozsahu důležitém pro následující obsah. V následujících dvou praktických kapitolách v souladu s hlavní výzkumnou otázkou práce přibližuje vybraná práva a povinnosti, které insolvenční správce má během celého řízení, a následně i vybraná práva a povinnosti charakteristické pro veškerý výkon jeho činnosti. Ve čtvrté kapitole jsou uvedeny závěry komparace s obdobnými právy a povinnostmi insolvenčního správce na Slovensku včetně úvahy de lege ferenda.

Klíčová slova v českém jazyce

Insolvence, insolvenční správce, odměna insolvenčního správce, mlčenlivost, podjatost, provozovna, personální a materiální vybavení.

The abstract

The selected rights and obligations of the insolvency administrator

This diploma thesis deals with the selected rights and obligations of insolvency administrator in the light of his double status. Thus, in terms of his role in insolvency proceedings, it presents the selected rights and obligations that apply throughout the whole proceedings and, at the same time, from the point of view of the insolvency administrator as a profession, it presents the rights and obligations characteristic of the exercise of its activities. At the same time, the thesis compares with similar activities according to Slovak legal regulations with the possibility of an amendment of the Czech insolvency environment.

The diploma thesis is divided into four main chapters. The introductory theoretical chapter defines the sources of insolvency law and the procedural status of the insolvency administrator, but only to the extent relevant for the following content. In the following two practical chapters, in the light of the main research question, the selected rights and obligations that the insolvency administrator has throughout the whole proceedings and then the selected rights and obligations characteristic of all the performance of his activity are presented. In the fourth chapter, there are the conclusions of the comparison with the selected rights and obligations of the insolvency administrator in Slovakia, including the *de lege ferenda* considerations.

Keywords in English language

Insolvency, insolvency administrator, insolvency administrator fee, duty of confidentiality, partiality, place of business, staffing and equipment.